

REDACTIUNEA.
 Administrațiunea și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisorile neînscrise nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se returnează.
INSERATE
 se primesc la Administrațiune în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena: la M. Dukas Nachf.,
 Nux. Augenthaler & Emeric Les-
 ner, Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelik.
 În Budapesta la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII Erzsébet-körm)
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o colonă 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicități mai dese după tarifar
 și învoială. — RECLAME pe
 pagina 8-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminecă 29).

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 N-ri de Duminecă 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-ri de Duminecă 8 fr. pe an.
 Se prenumeră la toate ofi-
 cile postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 30. etajiu
 I.: Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 160.—Anul LXVI

Brașov, Duminecă 20 Iulie (2 August).

1903.

Adunarea „Asociațiunii“.

Suntem érași în toiul adunărilor noastre literare-culturale, ce le datorim „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“. De vre-o două luni ne sosesc din toate ținuturile raporturi despre adunările anuale ale despărțimintelor, ce de regulă premereg adunării generale a „Asociațiunii“, și ne bucurăm din tot sufletul când putem să împărtășim publicului cetitor român, că colo și colo s'a făcut și numai câte un pas mic înainte pentru deșteptarea și instruirea poporului.

În adevăr, nu pôte fi activitate mai mănușă ca aceea ce-o desfășură fiii cu carte ai neamului pe câmpul întins al literaturii și culturai, fără de sgomot, în totă liniștea având în vedere numai s'ajute unde pot! Și érași nu pôte exista terém de comună conlucrare a fraților de acelaș sânge mai binecuvântat, decât acesta!

De aceea ni-se înveselesce inima, când putem să facem cunoscută și cea mai mică isbândă pe acest terém de lucrare sinceră și desinteresată. Tot așa de adevărat este, că ori de câte-ori vedem, că dintr'o parte séu alta se face și se lucrăză mult mai puțin, decât s'ar pôte cu drept aștepta, ne întristăm și ne mâhnim. Causa nu mai trebuie să-o arătăm, căci se 'ntelege de sine. Când se lucrăză prea puțin e și secerișul mic, ér speranțele în viitor sunt și ele prea modeste.

Am dori ca adunările generale ale „Asociațiunii“, în cari se oglindeză totă activitatea acestei societăți de peste an, să ne arate din vară în vară progrese tot mai mari, secerișuri tot mai bogate. Cu această dorință privim și la pregătirile pentru adunarea generală, dela 9 și 10 August nou a. c. în Baia-mare.

Membrii „Asociațiunii“ trebuie să ducă cu dênșii la adunare convin-

gerea, că problemele „Asociațiunii“ cresc din an în an și că e neapărat de lipsă o încordare a tuturor puterilor intelectuale, morale și materiale ale poporului nostru pentru a puté ține pas cu cerințele și trebuințele timpului.

Basa fundamentală, pe care trebuie să fie clădită activitatea societății noastre literare-culturale, este și rămâne întâi: conlucrarea frătească și solidară, al doilea: întocmirea lucrării tuturor așa ca să pôte aduce nemijlocit folósele cele mai bune în primul rând poporului nostru țeran.

Numai așa, de jos în sus, cu strădanie, cu înțelepciune și cu statornicie se pôte ridica nivelul cultural al poporului nostru și se pôte întâri iubirea sa cătră limba și literatura română și conștiința sa.

Ideia cea nobilă și frumoșă a fost îmbrățișată ce-i drept în total, însă pân' acum n'a adus fructele, ce le putea aduce decât se desfășura pretutindeni un zel mai mare pentru punerea ei în ființă.

Problemele principale ce s'au impus „Asociațiunii“ au fost: răspândirea de scrieri populare instructive și folositoare pentru popor, ér de altă parte înființarea de biblioteci populare și o viuă propagandă pentru înmulțirea și lăfșirea lor în toate satele și orașele locuite de Români.

Ceea-ce s'a lucrat până acum în această direcțiune este încă numai un început, deși, cu plăcere recunoscem, un început bun și mult încurajător pentru viitor. Rugăm însă pe toți bărbații noștri cu tragere de inimă pentru înaintarea poporului a cumpeni și a socoti, decât nu cumva, numai cu o încordare puțin mai viuă, s'ar fi putut dobândi fără de mare greutate cel puțin încă odată pe atâta cât s'a dobândit?

Una să facem și alta să nu lăsăm. Nu dicem, că „Asociațiunea“ să nu se ocupe și de cestiunile de

literatură mai înaltă, dér să nu înceteze și să nu șovăie nici un moment de a satisface trebuințelor celor mai grabnice ale poporului, care cere brauă spirituală românescă ca să trăiescă și să fie viu. S'avem mișă de el și să nu-l lăsăm să flămândească și să piéră cu zile!

Și pe când ne vom îngriji de toate să nu uităm, că grija cea din-tăi trebuie să-o dăm inimei noastre. Înainte de a face un pas în dreapta ori în stânga s'avem de grije a susține buna frăție și înțelegere între noi. De aceea e de lipsă să fim cu mare bunăvoință și răbdare unii față cu alții. Unde e vorba de limba și de cultura română să nu lăsăm a fi stăpâniți de cât numai de sinceritate, adevăr și dreptate.

În spiritul acesta să lucreze cei ce se vor întruni la adunarea generală a „Asociațiunii“ în Baia-mare, unde frații sătmăreni îi așteptă cu brațele deschise!

Dorim ca adunarea din Baia-mare să fie cât mai bine cercetată și să ne putem bucura cu toții de rezultatele lucrărilor ei!

Revista politică.

La alt loc al fôiei publicăm o dare de sémă despre *ședința furtunosă*, ce s'a ținut Miercuri în dieta ungară.

Obstrucțiunea merge înainte. Nici *Khuen-Hedervary* nu pare a fi mai norocos, de cât înaintașul său *Szell*, care a fost nevoit să se retragă din cauza obstrucțiunii.

Au trecut deja trei luni de când țera se află în stare de fără de lege (ex-lex), cu budpetul nevotat, fără lege de indemnitate, fără recruți pe anul viitor.

Opoziția nu vré să desarmeze până nu va isbândi să sfășie armata în două, introducând limba de co-

mandă unгурescă în regimentele de linie din Ungaria.

După cum vré bine a observat o fôie din Viena și partidul de la guvern încă pare a fi înțeles cu opoziționalii, căci decât n'ar fi așa, ar fi găsit de mult vr'un mijloc ca să pună botniță obstrucțiunii.

E vorba însă, că ce mijloc escelent de maghiarizare ar fi introducerea limbii maghiare la regimente! Băieții, după ce au eșit din tortura maghiarisătoare a școlilor de stat și celor de repetiție, când ajung la vrsta cătăniei și aici să dea tot de limba maghiară! Planul nu-i ticluit rău: De la kiședovuri până la vrsta de bărbat tot prin pua maghiarisării! De fer să fie naționalitățile și totuși trebuie să li-se sdrobésească rezistența.

Nu-i mirare decât, că nici partidul guvernului, nu se arată tocmai așa dușmănos față cu sforțările opoziției. Firesce, e altă întrebare, decât puterea armatei ar câștiga față cu dușmanul din afară, decât ar fi sfășiată în bucăți cu două limbi de comandă. Și e altă întrebare, decât caracterul de mare putere al monarhiei suferă prin acesta. Opoziției puțin îi pasă de vaza monarhiei.

Scenele petrecute săptămâna aceasta în dietă, cu ședința până în miezul nopții, cu îmbrânceli și sgomot asurđitor aruncă o lumină tristă asupra parlamentarismului ungar.

Încât pentru încercările de mituire, s'a aflat deja cine a dat banii. Acela a fost contele *Seapary László* guvernatorul orașului Fiume. El și-a dat acum dimisia din acest post și a declarat, că a lucrat din propria lui inițiativă fără să scie ministrul-președinte de acesta. El a fost de părere, că opoziția numai pe calea aceasta putea fi adusă să desarmeze.

Incurcătura este așa de mare, încât nimeni nu pôte sci, care va fi sfirșitul.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cântece.

I.

Când imi treci pe dinainte
 La sclipirea stelelor
 Nu știu cum imi vine 'n mîntie
 Sborul rîndunelilor....

Vei pleca și tu pribegă
 Știu că nu te-oi mai vedea
 N'o să scie lumea ntrégă
 Unde-i rîndunica mea!

II.

Din amurg mă rog de suflet
 Și mi-l rog așa 'n nescire
 Să-mi șoptescă 'n noaptea asta
 Vre-o poveste de iubire.

El nu scie decât una
 Móră 'n rațele de lună
 Bietul suflet una scie
 Și se teme să mi-o spună!

Veturio.

Pe sub pădure.

Sórele și așternuse patul după culmea dealului ca nu cumva să-l vadă luna ce se furișă cu ochi pânditori printre nisce frînturi de nori, tocmai din partea cealaltă a cerului. Bêtrânul, mai așa, cum sunt bêtrânii uitase să tragă pletele peste culme și-i steteau resfirate pe cósia dealului cum ar sta o haină suflată cu argint pe umérul voinic al unui fecior de împérat.

Pe rázore cântau greerii și o ștregăriță de privighetóre se răsfața în cântec, îngănând isvórele din luncă.

Veniam singur pe drumul de pe lângă deal, fluierând o doină bêtrănescă. Mai aveam cale lungă până 'n sat și nu-mi îndeamna pașii că prea mi-era bine să merg agale și să mă las pradă gândurilor.

Departe 'n urma mea se risipia jalnic în aer un scârțaitde car ca un plâns tăcut și îndurerat.

Ochii imi rêtăceau de colo până colo ca o albină harnică care se

trudesc să adune mîere de prin toate florile. Căci florii erau toate din prejurul meu, florii cari mi-au îndulcit copilăria. Lunca străbătută de păraie, arinii risipiți pe ici pe colo, rozórele de pe deal, vre-un stejar de la marginea drumului, măceșii în cari se legăna câte un cuibușor, toate, toate, mi-au fost pretine odată, până și petrele de pe drumul pe care mergeam. Astăđi mă priveau ca pe un străin, și par'că dedeau triste din cap.

Scârțitul auđit de departe se apropiase și când mă uitai înderét vėđui un car încărcat cu lemne, venind greoi și legénat. De-asupra sta incolăcit un bêtrân cu pipa în gură și cu ochii obosiți perduți în lungul oiștiei. Era moș, Florea, Ciobanul.

Când fú aprópe de tot își dădu pălăria de pe ochi și se uită lung, lung, până mă recunoscu.

— Ai mai eșit la aer, d-le?

— Să-mi mai trecă din vreme.

— Apoi ce să faci?

Iși scutură pipa în podul palmii își scóse din șerpar bășica cu tutun

și începând să și-o umple dădea din umér și-apoi imi duse:

— „Ce să-i faci?... Luleaua și sêracia românului!“

Apucă apoi hățurile și-și îndemna căluseii: Hi mă, că ne-apucă nóptea!

— Da de unde le-aduci moșule?

— Ia de-aci, de peste Olt.

— Scumpe-s?

— Mai mare tréba ca socotéla, trei băncuțe câte le veđi;

— Eftine.

— De eftine 's eftine da-i departe de te-apucă fómea Am plecat cu nóptea 'n cap de nu m'a simțit nici rîndunica de sub strașină. Mi-am luat eu o bucata de pîne și nisce ridichi într'o traistă, da până să 'n carc, scii d-ta, dute colo dute din colo să-mi adun sêrăciile astea de uscături și când vin într'un rînd la car numai ce vėd un căne, mânca-i-ar cósia stăpănu-séu, un căne de vênător, ogar dăia... cum îi dices, numai ce-l vėd că se ospetéză cu pânea mea. Da știi cum mânca?, par'că era un vlădică flămând. Ce

În Bulgaria pare a fi cam sdruncinată situația principelui Ferdinand, care a și plecat zilele acestea în străinătate. Unii dic, că nici nu se va mai întorce. Bulgarii sunt supărați pe el, fiindcă nu le aprobă toate planurile lor față cu Macedonia. Se svonesce, că nemulțumirile în Bulgaria sunt spriginite din afară, anume de către guvernul sârbesc.

Stările din Macedonia nici până în ziua de azi nu s'au liniștit. Funcționarii turci se dedau la barbarii față cu Bulgarii. Săptămâna acesta trei bulgari se duceau cu nevestele lor la Salonice. Nisce gendarmii turci s'au năpustit asupra lor și pe bărbați i-au împușcat, ér pe femei le-au siluit. Nenorocitele femei s'au dus să se plângă la pașa Hassan Fehmi, poliția însă nu le-a lăsat să intre. În asemenea împrejurări nu e de mirat, că comitetele macedonene nu vréu să depună armele până nu vor fi executate toate reformele.

Ședință furtună în dieta ungară.

Miercuri s'au întâmplat în dieta ungară nisce scene furtunose, despre cari raportăm în celea ce urmează.

Deputatul 48-ist Pap Zoltan reprezentantul cercului Tiszalök se ridică și cere cuvântul.

Domnilor. a șiș Pap Zoltan, totă lumea știe, că eu sunt om sêrac, și că din tinerețe m'am luptat cu multe neajunsuri. Vrêu însă să rămân cinstit. — De ce trebuie să ni-le spuie acestea? îl întrerupeau deputații din dreapta. Êtă de ce, răspuse Pap, și se duse până în mijlocul sălii ținând în mână 10 bancnote câte de 1000 cor. pe cari le-a asvîrlit pe masa dielei. „Depun aici 10.000 cor., cu cari au vrut să mă cumpere, ca să nu mai iau parte la obstrucție, să plec din Budapesta și să nu mai lupt pentru dobîndirea drepturilor naționale în armată“.

Strigăte de mirare și de indignare se aușiră din toate părțile. Cine v'a dat banii? Cine a vrut să vă cumpere?

Președintele sună mereu clopoțelul, rugându-i pe deputați să ședă fie-care la locul său, ca să pôta discuta în liniște. Clopoțelul însă sună în zadar și glasul președintelui se pierde în învălmășelă.

Cine v'a dat banii? se aud mai multe strigăte.

Așteptați puțin, mă rog, răspuse Pap. Erî mi-au dat banii ăștia și mi-au spus, că mi-or da și mai mulți și îmi vor împlini toate dorințele, numai să le fac și eu pe voie și să nu mai iau cuvântul în dietă, să plec din Budapesta.

Cum s'a întâmplat lucrul? S'a întâmplat între patru ochi. Mi-au dat 12.000

coróne, din cari 2000 a trebuit să-i dau mijlocitorului ca provisiune. Eu am trebuit să dau o poliță (cambiu). Dêcă m'oiu ține de ce-am făgăduit, mi-or da polița în dêrêt, dêcă nu, atunci m'or da în judecată.

După cuvintele acestea s'a produs în cameră un șgomot infernal și deputații 48-știș săriau înfuriați de la locurile lor, vrênd să se apropie de ministrul-președinte Khuen-Hedervary. Era să se încingă o pâruielă, să se apuce cu el la bătaie, dêcă deputații din dreapta n'ar fi sărit să-l încunjure pe ministrul-președinte și să-l scutescă de insulte. Opoziționali erau de părere, că banii au fost dați de ministrul președinte.

Vedând, că nu se pot înțelege, președintele a suspendat ședința pe 10 minute.

După redeschiderea ședinței, Pap Zoltan, ia din nou cuvântul și începe să povestească:

Erî pe la órele 4 după amiazi a venit un domn la mine, care mi-a fost altădată bun prietin, a fost și deputat 48-ist. Frate, mi-a șiș acest prietin, tu te-ai îns-cris să iai mâne cuvântul, te rog să te ștergi de pe lista oratorilor și să nu vorbești. — Asta nu se pôte, răspusei eu. — Ascultă, încep el din nou, pentru cât mi-ai împlini cererea acesta? Pentru-că trebuie să știi eu sunt trimis în misiune la tine. E vorba să desarmăm obstrucția. Spune-mi dêcă, cât ai cere, ca să plec din Budapesta pe vr'o 5—6 zile. — Eu m'am prefăcut, că mă învoiesc și i-am răspuns, că pentru 1000 de fiorini pe zi. — Bine, răspuse el, și pe la órele 6, a venit din nou la mine și mi-a adus banii. Pentru 2000 i-am dat poliță, ér pentru cele 10.000 o chitanță scrisă în formă de scrisóre în termeni, ca să nu-i înțelégă ori-cine. Mi-a spus mai departe, că banii mi-i aduce de la un domn, care are titlul de Exceletă și e mare și tare ași în Ungaria, nu pôte însă să-mi spună numele lui.

Deputații au început din nou să strige, cerând să spună numele aceluia, care i-a adus banii.

În șfârșit Pap Zoltan a spus numele mijlocitorului. Numele lui este Dienes Marton, fost deputat 48-ist.

După Pap Zoltan a cerut cuvântul deputatul Lovaszy, redactor la diarul „Magyarország“ și a denunțat și el în dietă, că administratorului acestui diar încă i-a făcut un evreu cu numele Singer Artur propunerea, ca să mai slăbescă lupta întreprinsă pentru dobîndirea drepturilor limbei de comandă maghiare în armată și i-a oferit bani mulți, dêcă o va face acesta.

Banii depuși de Pap Zoltan au fost sechestrați și așezați în cassa dielei, ér pentru cercetarea lucrurilor s'a ales o comisiune parlamentară, care să facă o anchetă.

După amiazi, venind un alt deputat opozițional cu numele Nessi Pál, a adus la cunoștință dielei, că avea și el o datorie de vr'e-o 2000 coróne, pe care a cumpêrat'o tot Dienes Marton, vrênd să-l aibă prin acesta în mâinile sale. Ei bine, de unde are Dienes bani, să cumpere datoriile altora, când este știut, că Dienes e un calic? Nu vré (Nessi) să-l suspiționeze pe Khuen-Hedervary, dêr trebuie să spună, că pe vremea când era banul Croației, a mai făcut isprăvuri d'al d'astea. Intre altele Khuen, neputând ruina moralicesce pe Nicolae Crnkovic, președintele partidului național din Croația, a făcut și a dres, cum a știut el, și l'a ruinat materialicesce, aducându-l la sapă de lemn.

Cu toate învălmășelile produse în diotă, ministrul-președinte nu și-a pierdut rostul și ridicându-se a vrut să vorbească. Nimeni însă un voia să-l asculte. Atunci a scris ceva pe un petec de hârtie și l'a dat deputatului Szöcs să-l ducă la președinte. Opoziționali însă sărind peste bănci și scaune au început să-l îmbrâncescă și să-l ia la trântelă pe Szöcs rupându-i hârtia din mână. Khuen Hedervary a scris atunci o altă țidulă și a trimis'o președintelui.

În mijlocul unui șgomot de nedeseris, ședința se continuă până nóptea târziu. La meșul nóptei opoziția protesteză, că nu se pôte continua ședința după meșul nóptii. Protestarea lor nefiind ascultată, toți deputații opoziționali se ridică de pe scaune și încep a cânta imnul național.

După acesta, au eșit din dietă.

Rămânând acum vr'o 170 de deputați guvernamentali, se cetesce țidula scrisă de ministrul președinte, prin care se face propunerea, ca să se între în șbaterea proiectului de indemnitate.

Delegațiunea regimentului rus „Vologda“ în România.

Regimentul rusesc „Vologda“, a căruia șef de onóre e regele Carol, a hotărît a trimite o delegație la Sinaia, care să mulțumescă Regelui pentru doveșile de înaltă bunăvoință ce le-a dat acestui regiment rus cu ocaziunea șerbării centenarului său.

Oșterii ruși din Iași au sosit la Sinaia și au descins la Castelul Peleş, ca óspeți ai Regelui. Delegația rusă fu compusă din colonelul Alex. Franțovic Ragoza, căpitantul Dimitrievici Mihne și sergentul-major Filipovic Ivanko.

Oșterii ruși au fost călduros primiți de Regele și Regina. La dejunul dat în onórea lor în șpalatul Peleşului Regele Carol a ridicat un toast în care a șiș:

„Mă simt fericit de a puté să conșfirm aș personal simpatia ce o am pentru regimentul meu (Vologda), urânșdui totă fericirea și ridicând paharul meu în șenătatea M. S. Impêratului

„Nicolae și pentru gloria bravei sale armate“.

Colonelul rus Ragoza a răspuns șișcând, că a venit din ordinul Impêratului, Augustului șeu Suveran, ca să salute pe Regele Carol. El ridică paharul în șenătatea Regelui și a Reginei, a principelui și principesei României și a auguștilor lor copii și pentru proprietatea bravei armate române.

Presentându-se Mie-curî în ziua șosirei M. S. Regelui Carol d-l colonel Alex. Francovic Ragoza, comandantul regimentului nr. 18 „Vologda“, a roștit următoarele cuvinte)

„Regimentul Majestăței Vóstre adânc recunoscător pentru deosebitul interes cu care Majestatea vóstră a binevoit a-l cinsti în deosebi cu privilegiul jubileului, rógă Augustul șeu șef de a binevoii să primescă însemnul, albumul grupul oșterilor, și o colecție de mai multe amintiri a jubileului, odată cu expresiunea profundului nostru devotament.“

„Apoi d-l colonel Ragoza a oferit Majestăței Sale darurile: șemnul comemorativ de la jubileul de 100 ani al regimentului, albumul cu scene din viața de regiment precum și de pe timpul șerbărilor centenarului, frumos obiect, bogat și artistic lucrat și pe a cărui placă de argint de pe acoperitóre figuréză în relief epoletul cu cifra Majestăței Sale Regelui.“

Majestatea Sa binevoii a-i mulțumi pentru cuvintele ce a pronunțat și de asemenea a primi cu deosebită plăcere darurile ce i-a oferit în numele corpului oșteresc al regimentului.

În ziua următoare d-l colonel Ragoza a fost primit de către Majestatea sa regele în audiență particulară.

La óra 1 p. m. a fost dejunul la care a luat parte 31 persoane.

După amiazi oșterii ruși au vizitat monastirea, mușeul ei, precum și cuibul principesei, ér în urmă au mers la Pelishor unde au fost invitați la ceașu.

La 5 óre au fost primiți de către Majestatea sa regele în audiență de plecare. La 6 óre 20 minute șera, au părășit Sinaia, după ce au fost conduși la gară cu același ceremonial ca la șosire.

Joi șera delegațiunea oșterilor ruși a sosit în Bucuresci unde a fost primită cu căldură de oșterii români.

Prima vizită ce au făcut'o oșterii ruși a fost cea de la comandantul corpului II de armată. Aici în curtea comandamentului oșterii români și Ruși au vizitat monumentul generalului Cernat. D-l colonel Hiotu comandantul pieței, le-a reamintit că generalul Cernat, a fost comandantul armatei române de operațiune din jurul Plevnei.

In tabăra de la Cotroceni.

De la comandamentul corpului II, oșterii s'au dus direct în tabăra brigădei de infanterie, compusă din regimentele 6 Mihaiu Vitezu și 4 Ilfov nr. 21 de la Cotroceni.

La intrarea în tabăra în baracamentele regimentului 6 Mihaiu Viteazu oșterii au fost întâmpinați de d-l colonel Protopopescu-Pake, ér garda taberei cu trompeta a dat onorurile militare.

era să-i fac? Să-i fi repeșit o șburătură, mă temeam să nu dau de vr'e-o posnă. Domniiăștia... he, he, sunt ai... Dómne iartă-mă!...

După-ce mai trase vr'e-o douș fumuri din ciubuc continuă cu un ton mai liniștit:

Da m'am tot înciudit eu și vedî d-ta, n'am putut să-mi dau cu șocotela cum dracu a putut el să-mi deslege traista. A fost deștept afurisitul, l'a învățat ștăpănu-șeu școlă... Hi caii tatii, hi băeți!... pécac că nu i-a dat și de mâncare.

Aci se întrerupse moșnegul și nici una nici douș mă pofți în car. Pe când mă urcam mi-adause ridicând din umeri:

— Eu am mâncat ridichile góle.

Era atăta pace în amurgul acela de și-se părea că pământul își face rugăciunea de șeră. Șorele s'ascusesc cu totul de nu se mai vedea dêcă o dungă reșie. Satul se pierdea șfios în umbra nóptii, ér lucé-

fărul de șeră tremura în vèzdusul șomnoros ca o candelă depărtată.

— Ce mai e prin ha lume domnule?— mă întrebă bêtrănușul ca să începă vorba-

— Multe și de tóte, moș Florea, îi răspusei eu, șcii d-ta și mai bine și mai réu!...

— Așa-i viața! îmi luă bêtrănușul vorba din gură.

Tocmai atunci treceam podul de peste un pèrau ca e mă făcú să-mi aduc aminte o grămadă de scene din viața mea de copil. Moș Florea sta cu ochii pironiți în lungul drumului, par' c'ar fi căutat în pulberea de-acolo frînturi din vremurile trecute.

Intru'n târziu începú:

— Vedî d-ta, cum se scurge viața de nici nu bagî de șemă, întocmai ca o știclă cu rachiú apucată pe mâna unui bêtiv. Uite, mi-aduc aminte ca astăzi. Sunt mulți ani de atunci. Era într'o Sâmbătă spre

Duminecă când veni Costea din capul satului, șcii al Nușii, și-mi șișe:

— Măi Floreo, prinde caii și hai cu mine și dêcă ne-o eși cu bine să rămânem pretini buni totă viața!-

Și-am pornit la peșit. Când am eșit din sat era aprópe de mieșul nóptii și era o lună de puteai să cetesci șlovele.

Vedî.... mi-am adus aminte adineaurî când trecurăm peste podul de colo.

Eu, când eșirăm din sat îmi făcuiș sfânta cruce, dêr Costea ameușit cum era de dragóste își uită să cheme pe Dumneșeu în ajutor. Și n'am făcut cale de trei șvêlțituri de piatră din sat și numai ce vedem nisce limbî de foc, cari se ridicau și ér s'ascundeau la picioarele de dinainte ale cailor. Ne uitărăm noi mai bine și ce ne vedură ochii? Un cățel negru și mititel, care șocotea foc pe gură. Ne făcurăm șf. cruce și cățelul nu se mai vedú. Mai merserăm ce mai merserăm și

numai iacătă-l; șufflau caii pe nări de par'că s'ar fi apropiat lupii. Și așa mereu, ș'arăta și cum ne făceam cruce ș'ascundea și ér ș'arăta mai încolo. Cum ajunserăm la podul de colea ștrigaiú ei:

— Piei drace, bată-te șfânta cruce să te bată! Și cât te-ai freca la ochi se întorșe cărușa cu fundul în sus, ne lășă frumúșel jos ca nu cumva să ne rupem ceva, se întorșe ér la loc pe róte și porni mai departe. Rémăsesem în mijlocul drumului, de par'că ne spuneam povești unul altuia. Mie mi-se părea că vișez și când mă întorșeșu spre oștea, se uita Costea la mine su nisce ochi, da ce ochi de par'că și acuma mi-se face frică. Caii se opriseră la pas și se duceau șinguri pe drum înainte. Ne-am ridicat am alergat după ei și i-am oprit. Nu șciu cât vom fi stat noi pe loc uitându-ne așa unul la altul că din tr'o vreme îi șișeșu:

„Măi Costeo măi, nu-i lucru

Musica regimentului a intonat apoi un marș militar rus.

La intrarea pavilionului central al regimentului, așteptau în corpore ofițerii corpului în frunte cu d-l lt. colonel Saegiu, comandantul regimentului 6.

După prezentări se face vizitarea taberei și a baricamentelor întregului regiment.

Se vizitează cu deamăruntul casarmamentul pentru trupe, sălile de mâncare infirmeria, grădina și se opresc în sala de tir, unde în prezent se experimentează o nouă țintă pentru tragere sistem belgian.

Totul este în regulă și pretutindeni domnește ordinea și curățenia.

Ofițerii ruși sunt apoi invitați la o „zakuska“ servită în grădină.

Musica regimentului a cântat în tot timpul cât a ținut gustarea.

De aci ofițerii ruși au trecut în tabăra regimentului 4 llov nr. 21 unde au fost primiți de d-l colonel Gheorghiu în fruntea corpului ofițeresc al regimentului.

Și aci s'au vizitat cu deamăruntul baricamentele oprindu-se mai mult la poligonul de tragere, unde în prezent se fac experiențe cu schimbarea înălțătorului de la armele infanteriei.

Părăsind tabăra d-l colonel Ragoza a exprimat deplina sa satisfacțiune relevând importanța unor asemenea instalațiuni conformabile pentru trupe și în condițiuni excelente pentru sănătatea și moralul soldatului și de cari sunt foarte puține în Rusia.

La Pirotechnie.

Ofițerii au ajuns la stabilimentele pirotechniei la orele 11 când toate atelierile erau în plină activitate. Aici au fost primiți de d-l locot. colonel Papadat, directorul pirotechniei, încunjurat de toți ofițerii stabilimentului.

După visita amănunțită a atelierelor unde au asistat și la unele faze ale diferitelor fabricațiuni ofițerii s'au reîntors în pavilionul administrației. Vestibulul acestui pavilion este o frumoasă sală luminată și curată din care se deschid diferitele biurouri.

Pe o masă în mijlocul vestibulului este așezată cartea de aur a stabilimentului, în care ofițerii ruși și însoțitorii lor au semnat în amintirea vizitei lor.

Delegațiunea rusă a vizitat apoi casarma genului, apoi în trecăt s'a oprit la palatul princiar de la Cotroceni.

La ora 1 a fost dejun la hotelul Boulevard dat de oficerii români în onoarea ofițerilor ruși. A cântat muzica regimentului Mihail Vitez.

La șampanie s'au ținut următoarele toaste:

D-l colonel Boteanu a urât bunăvenirea ofițerilor Ruși într-o țară amică.

D-l colonel Constantinescu pentru camaraderia militară ruso-română, őr d-l colonel Hiotu, în numele garnisonei le-a urut să fie bineveniți și a reamintit în cuvinte vibrătoare de emoțiune confraternitatea de arme ruso-română de pe câmpiile Bulgariei.

La orele 4 d. a. oficerii ruși au fost la un punch la cercul militar, őr s'era au fost invitați la masă la d-l colonel Ave-

rescu. La 11 ore 40 m. noaptea, delegația rusă a plecat la Tergu-Jiu.

*

Delegațiunea regimentului rus Nr. 18 „Vologda“, însoțită de d-l general aghiotant Warthiade, locot. colonel Leontiew, agentul militar rus, colonel Averescu și maior Iancovescu, a fost Vineri înainte de amiază la casarma batalionului 4 vânători, care ține garnizóna în Sinaia, și a asistat la exercițiile trupei.

După terminarea paradei militare, colonelul rus Ragoza a mulțumit în românește soldaților, îndemnându-i să-și îndeplinească datoria către Tron și Patrie.

Ofițerii ruși au vizitat apoi casarma, unde li-s'a servit șampanie.

D-l maior Cernătescu, comandantul batalionului, a ridicat un toast pentru d-l colonel Ragoza, închinând pentru fraternitatea de arme ruso-română, începută și cimentată pe câmpiile de bătălie din Bulgaria.

D-l colonel Ragoza a răspuns în rusese, mulțumind pentru sentimentele exprimate și pe cari le împărtășește pe deplin.

SCIRILE ȚILEI.

— 19 Iulie v.

Iubileul Monarhului ca șef de onoare al unui regiment. Alături Moarhul a primit în Ischi o deputație de ofițeri și soldați ai regimentului de dragoni Nr. 11, care a venit să-l feliciteze la iubileul său de șese-deci de ani cașef onorar al numelui regiment. Un caz rar de tot ca cineva să fie timp de șese-deci de ani șeful onorar al unui regiment. Colonelul de Poten a tălmăcit bucuria și sentimentele de devoțiune ale regimentului și a predat Majestății Sale o sabie ce i-o dădă regimentul, de-odată cu felicitările ce i-le așterne. Impăratul a răspuns mulțumind de atențiune și pentru dar. M. S. sfârși uu cuvintele: „Aștept de la regimentul meu și o și seiu „că în scurtul timp cât imi va fi dat să mai trăiesc el va păstra cu sfințenie vechea credință și vitejie austriacă“. Maj. Sa a dat o dovadă de bună-voința sa prin aceea că fundațiunea instituită pentru ajutorarea a patru subofițeri demni, a mărit-o, dispunând, că de aci încolo să se ajutore șese din ei.

Oficiul telegrafic și mărtea papei. Diarul „Nat. Ztg.“ scrie, că în ziua în care a murit Leo XIII s'au telegrafiat din Roma 250.000 de cuvinte, dintre cari 45.000 au fost telegrafiate în Franța. Oficiul telegrafic a încasat în acea zi 24380 lire (1 l. = 1 cor.) În tot timpul bôlei, oficiul telegrafic încasă zilnic 8—15.000 lire. Oficiul telegrafic din Roma nici-odată n'a avut încasări așa splendide ca cu acest privilegiu.

Înmormântarea papei Leo XIII s'a făcut cu mare ceremonie în biserica sf. Petru. Corpul papei pus în 3 cosciuguri a

fost așezat într'un cavou din zid, unde va sta în mod provisoric, până va fi transportat la biserica sf. Ioan în Lateran.—Papa și-a făcut testament încă la 1900. În acest testament lasă averea sa moștenită de la părinți, nepoților săi, őr tot ce nu a fost avere părintescă, a declarat, că rămâne bisericeii.

Crima din Craiova. Foile române de dincolo aduc seirea despre o înfricoșată crimă ce s'a petrecut la Craiova. Un soldat a omorât pe căpitanul lui și pe sergentul major din plutonul lui și-apoi s'a aruncat pe ferestră. Crima s'a petrecut în casarma batalionului întâiu de vânători. Soldatul numit George Isbășoiu, care aparțineea numelui batalion, fusese astă-ernă la Bucuresci să se plângă. În ziua de Boboteză regele întorcându-se de la serbare se dice, că l'a aflat la scara palatului. Soldatul i-s'a plâns, că nu mai pôte îndura maltratările la care este expus în casarmă. S'a făcut cercetări și soldatul a fost retrimis pe basa unui ordin al regelui la corpul său. De-atunci însă nimeni nu s'a mai interesat de sörtea soldatului Isbășoiu. Crima s'evirșită de el a revocat în memorie plângerea sa. Cercetarea ce se face acum de autoritățile militare va scöte la lumină decât motivul crimei este pôte vre-o răsbunare în delung înăbușită său că este alt-ceva motivul ei principal. Căpitanul Georgescu care a fost împușcat de soldatul Isbășoiu a murit a doua zi.

La Gewerbeverein mâne, Duminecă s'era, concert militar. Intrare liberă.

Soldați morți de căldură. În ziua de 20 Iulie, trei batalione din regimentul 12 de infanterie (care se recrutează din feciori maghiari și slovaci de pe lângă orașul Komorn) au făcut un marș de la Trebinje la Bilek (Herțegovina). Căldura era îngrozitoare, termometrul arăta 40 grade Reaumur. Pământul în părțile acestea e stâncos. Nicăiri nici un arbore, nici o umbră. Soldații cădeau ca muștele. Din 1200 de soldați n'au ajuns la Bilek (25 chlm.) de cât o sută și ceva, ceilalți au rămas pe drum și au fost aduși cu carul. Două-deci și trei au murit de insolație, patru au înebunit. — S'eracii feciori!

Alegerea de papă. Cardinalii, 62 la număr, între cari unul din America, s'au adunat cu toții la Roma spre a alege pe noul papă. Vaticanul a fost închis őr în 31 Iulie și cardinalii au intrat în conclavă adevă, în chiliile, făcute anume pentru acest scop și în cari vor sta izolați între sine și neavând comunicație cu lumea de afară până nu vor alege pe noul papă. Alesul trebuie să întrunească cel puțin 2/3 din voturi. Cardinalii ascultă în fie-care dimineța liturgia în capela sixină, după care își dau voturile. Dacă la prima votare nu reiese nimeni, țidulele de voturi se ard și se repețesc votarea de

atâtea ori, până va întruni vr'unul majoritatea cerută. — Dorința generală a cardinalilor, după cum spun foile, ar fi să alégă un papă, care să aibă o atitudine neutră față cu toate puterile și să nu arate mai mult interes pentru o țară, de cât pentru alta.

Reserviștilor, cari sunt chemați pentru exercițiile militare în luna lui August, la honveđime și sunt țărani economi seu lucrători țe de câmp li-se îngăduese printr'un ordin al ministrului de honveđi, să rămână acasă în luna lui August și să-și vadă de lucru.

„Cartea Românului“, acesta va fi titlul Călindarului pe anul 1904, ce institutul tipografic „Victoria“ (proprietar Ioan P. Lazar) din Șimleul-Silvaniei va eda în decursul lunei Septemvrie a. c. Acastă întreprindere literară va fi un adevărat magazin de învățături pentru tot Românul. Pornind de la vatra noastră (Sălagiu) — dice comunicatul „Victoriei“ — în anul prim vom da un scurt istoric al desvoltării noastre naționale, bisericesci, culturale și economice din Sălagiu. Acest istoric va fi ilustrat cu portretele bărbaților noștri conducători și ale instituțiilor de mai mare importanță din acest ținut. Un grup de bărbați cu renume literar bine cunoscut va da fel de fel de învățături folositoare pentru tot Românul, fie acela domn őr țeran. În anul al doilea și cei următorii vom continua cu îmbogățirea acestui material pus în ordinea cea mai perfectă ast-fel, că cei ce vor aduna la un loc călindarul nostru, în timp de câți-va ani vor avé o bibliotecă mult folositoare în totă privința. „Cartea Românului“, pe lângă aceea, că va fi ajustată după cerințele cele mai perfecte ale timpului modern, va fi tot-odată și foarte efină.

La concertul din Dërste anunțat pe ziua de mâne, după esecutarea programului va urma dans.

Lunievitza o soră a reginei Draga. cea mai tinără din cele două surori, cari au scăpat cu viața la catastrofa din Belgrad și acum trăiesce în Elveția, s'a hotărât după cum scriu țiarele franceze să țină o serie de conferențe în orașele de căpetenie ale Europei. D-sóra Lunievitza va vorbi despre misterioșele uneltiri, cari au pus la cale uciderea regelui și reginei Serbiei.

Logodnă. D-l George I. Babeș comerciant, Cernatul-Săcelelor, s'a logodit cu d-sóra Eufrosina D. Șeitan.

Sinuciderea unui căpitan de gendarmi. Căpitanul de gendarmi Iosif Neumann din Deși s'a împușcat în ziua de 29 Iulie. În buzunarul lui s'au găsit 11.000 corone. Cu o săptămână înainte încasase de la erariu 22.000 corone, pentru a eșeptui diferite plăți. Jumătate din suma acesta a pierdut-o în cărți, din care causă s'a și împușcat.

Moscva.*)

(Urmare.)

Clopotnița Ivan Veliky.

Acastă clopotniță, numită *Ivan Veliky* după numele Țarului Ivan cel Mare, este zidită la anul 1600. Are 97 metri înălțime cu 5 etaje. În vërf are un Domu de 10 metri diametru, împodobit cu o cruce aurită, care a înlocuit pe cea de la 1812, dată jos de Francesi, socotind că este de aur.

În corpul acestei clopotnițe, în partea de jos, sunt două biserici: s-tul *Nicolae* și s-tul *Ioan*. Urcarea se face pe 236 trepte de marmură. Aci sunt 31 clopote de diferite mărimi, cari încep de la 300 kilograme până la 60 de mii de kilograme. Cel mai mare însă atărnă 65.521 kilograme. Aceste clopote se sună la prasnicele împărătesci și s'erbătorile naționale. În partea de sus sunt câte-va clopote chiar de argint, dăruite de împărătesa Ecaterina a II-a în 1775.

* Din broșura „Călătorie în Rusia“. De arhimandritul Nifon Popescu, starețul sf. mănăstiri Sinaia. — Bucuresci 1903.

Totă lumea, d'or mai ales străinii, se urcă în această grandioasă clopotniță, de unde ochiul pôte privi în voe mărețul tablou al Moscovei.

Am avut o zi frumoasă și atmosfera limpede când ne-am urcat sus. Césurî în-tregi am admirat frumuseța tabloului care ne reprezenta Moscva în totă splendorea și marea ei întindere.

Din registrele gardienilor se vede că Moscva a fost admirată din acesta înălțime și de împăratul Iosif al II-lea al Austriei în 1780 și de Napoleon I-ii, încunjurat de generalii săi în 1812. Am simțit mare plăcere când am aflat că Majestatea Sa Regele nostru Carol I-ii, când a vizitat Moscva, în Iulie 1898, încă a privit orașul din acesta înălțime, de unde vederea pătrunde până la mare depărtare.

Catedrala Uspenscaia.

În partea de apus a pieții Țarului, lângă clopotnița descrisă mai sus, este *Biserica Uspenscaia-Sobor*, în care se face ungerea împăraților și unde sunt înmormențati și foștii patriarhi ai Rusiei.

Acastă biserică este zidită în 1472,

curat mă, hai să ne întorcem îndărăt! Ți-ai găsit! Dragostea când s'agață de sufletul omului par' că mai poți să faci ceva cu vorba?

Și ne-am dus la pețit! Când omului îi e scris să-o pățescă apoi nu scapă...

Aci bătrânul se opri din vorbă. Fața lui se posomorî și când intra-răm în sat imi spuse:

„De câte-ori trec peste pod m'aduc aminte“.

Doritor să seiu povestea până la sfârșit îl întrebaiu:

— Și a luat-o de nevastă?

— Apoi, dac'o iubea..., imi răspunse ridicând din umeri. D'or n'a avut noroc s'eracul. Ce bine făcea decât m'asculta să ne întorcem îndărăt... he, he ce bine făcea...!

Eram în sat. Căsuțele vărute sclipiau în rațele lunei ca nisece pahare curate. Ici colo la câte-o ferestră mică pălpăia lumina s'eu vre-o candelă cu unt-de-lemn.

— Și cum a mai fost moșule?

Bătrânul se uită la mine lung: D-ta, n'ai auzit povestea asta? Nu!

Să veđi numai. D'or de se lua seră de trei luni de Țile. De altfel nici eu nu prea știucum a fost. Pe semne ei coborau într'o Ți, așa cătră seră, cösta dealului, scii pe colo pe la calea roșie, cu un car încărcat cu fën. Nevasta era 'n car, și ce frumoasă era de nu-i găsi ai păreche pe aici prin prejur. Când se dea în drum s'a răsturnat carul... de, eu așa dau cu socotela. Cu a bună s'emia nu știu, că dimineța au găsit ömenii carul răsturnat, boii cu gaturile strîmbate de cum s'a sucit proțapul și Costea... hei... pe Costea nu l'a mai vedut nimeni de-atunci.

Scie Dumneđu... He, he ce bine făcea Costea de m'asculta să ne întorcem îndărăt... ce bine făcea!...

Z. Bărsan.

Căsătorie. D-șora Elena Tofan și d-l I. F. Bogdan, inginer își vor celebra cununia Duminecă în 16 August 1903 n. la 4 ore p. m. în biserica gr. cat. din Nășed.

O cometă în „Ursa mare“. Din cercurile meteorologilor se face cunoscut că în configurația numită „Ursa mare“ (Caru-mare) se poate vedea acum o cometă. Ea apare la rōta stângă de dinainte pe la orele 10¹/₂ noaptea și poate fi vădită cu un ochian, ba cei ce au ochi buni o pot vedea și fără ochian.

Se caută un candidat de avocat în cancelaria advocatuală a d-lui Dr. N. Mănoiu, avocat în Brașov, în condițiuni favorabile. Se cere însă ca respectivul candidat să posedă diplomă de doctor în drept.

Atelier dentistic pentru dame. Se atrage atențiunea publicului asupra anunțului ce se publică în numărul acesta referitor la acest atelier.

Anunț. Se caută un *ingrijitor pentru Casina română* din Brașov. Reflecțiunii se se adreseze la președintele Casinei rom. D-l Ghiță B. Popp în Brașov.

Avis.

Pentru **adunarea generală a „Asociațiunii“**, ce se va ține în 9 și 10 August a. c. în Baia-mare și pentru aranjarea festivităților sociale, ce se vor da cu acea ocaziune, s'a constituit comitetul cu sediul în Baia-mare, precum și subcomitetele, seu secțiunile pentru conducerea și organizarea mai acurată a tuturor afacerilor.

Ne ținem de datorință a aduce la cunoștință On. public următoarele:

1) Comitetul de încuarterare s'a îngrijit de cuartire în hoteluri și case private, în care cu rară gentileță s'a oferit ospitalitate pentru stim. noștri oșpeți.

Rugăm deci pe acei domni, cari doresc a se folosi de mijlocirea comitetului de încuarterare, să se grăbescă cu înștiințarea, însemnând numărul persoanelor și că în hotel seu la casa privată doresc a fi găzduiți? Adresa: O. D. Alesandru Breban preot în Baia-mare, (Nagybanya, Szatmar m.)

2) In 8 August la 3 ore p. m. va fi primirea comitetului central la gară. La 8 ore p. m. sera de cunoștință în restaurantele hotelului.

3) In 9 August la 8 ore dim. st. Liturghie în biserica parochială rom. gr. cat. La 10—11 ore ședința primă a adunării generale, după programul oficios, publicat de comitetul central.

4) Tot în 9 August la 1¹/₂ ore din zi, banchetul festiv. Prețul unui tacâm 5 corone. Bilete pentru banchet se vor libera din cancelaria comitetului arangiator, în hotelul orașenesc O. D. oșpeți sunt rugați a avisa comitetul arangiator, decât doresc a lua parte la banchet. Adresa: cea de sub Nr. 1.

5) In 9 August sera la 8 ore se incepe concertul. Programul se publică în diare, era în sera concertului la cassă (noi l'am publicat deja. — Red.)

Prețurile: 1) Locuri de distincțiune: 6 cor. 2) Clasa I 5 cor. 3) Clasa II 4 cor. 4) Clasa III 3 cor. 5) Loc de stat 2 cor. 6) Galeria 4 cor.

Biletele sunt pentru persoane, de familie nu se liberază și se pot prezenta seu cumpăra în cancelaria comitetului arangiator, în hotel, în sera concertului la cassă. Adresa pentru primirea prenotațiunilor tot cea de sub Nr. 1.

6) In 10 August ședința a doua, după programul oficial. Inchiderea ședințelor. După aceea excursiune în corpore în livadia „Szecheni“ undese ia prânz comun „à la carte“.

7) In 10 August sera la 8 ore se dă balul „Asociațiunii“.

Prețul de intrare 2 corone de persoană. Invitații speciale nu se fac. Bilete de familie nu se liberază.

Bilete se pot cumpăra în sera balului la cassă.

Va cânta capela musicală a lui Kristof din Bistrița.

8) In 11 August urmază excursiunile după programul, ce se va comunica în foia ocașională din Baia mare.

9) Sosirea trenurilor la Baia-mare 1) de către Viena—Budapesta—Sătmar la 10 ore din zi și la 10 ore din noapte. 2) De către Brașov—Sibiu—Clușiu—Sălagiu—Deși la 3 ore p. m.

Baia-mare, 20 Iulie 1903.

Comitetul arangiator.

Din Sălagiu.

(Lucruri imbuourătoare.)

— Iulie 1903 —

Precum în toate branșele științelor se pot observa estremeități, cari părăsind podul de aur, ce conduce la adevărata adevăr, așa nici religionea nu e scutită de abateri păgubitoare vieții sufletești a omului. Neamul nostru până erialaltăer era scutit de atari greșeli mari și numai o slăbiciune prea mare poate să fie cauza, că adă la poporul nostru țeran român a putut să-și găsească calea două curente primejdioase.

De-una parte e **socialismul**: credința negării a tot ce e sfânt, de cealaltă parte „**pocăitismul**“: esagerarea în credință. Urmările acestor rătăcirii de la calea adevărului sunt atât de păgubitoare pentru viața sufletească a țeranului nostru, încât în câteva rânduri imi este imposibil a-le arăta în totă grozăvenia lor. Nici nu-mi este scopul acesta; ci privind în alte părți voiesc să constatez contrariul, adică, că munca cinstită, credința bună strămoșescă și paza ageră cum sunt în stare a-l înălța pe om de-asupra intereselor egoistice, cari adă stăpănesc o parte mare a omeniei.

***

In 19 l. c. st. n. s'a celebrat **sfințirea bisericii gr. cat. nou edificată în comuna Ponița** (Sălagiu). O comuna constatătoare din 93 fumuri cu 436 locuitori români (numai o familie de jidovi), *filiala* parohiei Hurez, sub pōlele „Meseș“-ului sălăgean care în urma stăruințelor și a poveștelor părintesci din partea harnicului lor preot *Teodor Vaidu* în timp scurt s'a edificat o biserică de petra frumoasă.

A indemna pe un popor, care n'are fonduri seu avere bisericescă, ca din al seu proprii, prin contribuiri singuraticilor să ridice un lăcaș Domnului, ba în timpul de adă a face, ca poporul cu drag să primescă poveștele părintelui sufletesc, cu drag să contribuie cu obolul seu spre scop religios, de sigur se presupune în acel preot devoțiune sinceră, abnegațiune mare, muncă neobosită. Și acest preot, *T. Vaidu*, condus de simțământul sacru al iubirii chemării sale, a putut să facă așa ceva, ce mulți nu fac în 30—40 ani. Altcum biserică din Ponița e a doua biserică edificată la indemnul și sub conducerea lui, căci înainte de acesta cu doi ani a săvârșit edificarea bisericii noue din parochia Hurez, așa că în timp de 5 ani, de când e preot în Hurez, a edificat două biserici noue.

Respect, recunoștință merită și poporul din Ponița. Sub greutățile ținice, ce-l apasă amar pe bietul țeran, el abia poate presta dările multe, ce-i sunt impuse, și totuși jertfesce cu drag și pentru biserică. El cunoste, ascultă, primesce cu drag și împlinesce cu bucurie sfatul părintesc al preotului seu și dă și jertfesce pentru mărirea lui Dumneșu, pentru binele sufletului seu.

Actul sfințirii l'a săvârșit Rdissimul d-n vicar al Sălagiului, *A. Barboloviciu* cu asistența mai multor preoți din împrejurime, mulțime de popor din comunele învecinate. După încunjurarea bisericii și stropirea cu apă sfințită, preotul Priei I. *Budășianu* a rostit o cuvântare ocașională, în care arată însemnătatea bisericii, puterea credinței și dă expresiune recunoștinței binemeritate față cu preotul local și poporul credincios.

După săvârșirea serviciului divin ne-am întrunit cu toții la masa ospitală a preotului *T. Vaidu*.

***

Ca încheiere permit a-mi face observațiunea, că până când și unde va fi fiecare prot așa, ca confratele aci amintit și poporul va fi condus, ca cei din parochia acesta și filiala ei, până atunci în acele locuri, eu nu cred, să aibă intrare și primire **socialismul** și **anabaptismul**. Dacă încă de acum, când unii și alții ne cam întreba despre esența acestor rele, vom săi preveni răul cu prudență, atunci nu vom avé a suspina și deplânge neglijența nicădată.

Er vouă, părinte preot și popor diel Ponița, să vă dea Dumneșu darul, opot mult- mult și să vă puteți bucura de fructul ostenelelor și de jrtfele vōstre. Ma întru mulți ani bun și puteți depune simțămintele vōstre. dorițele vōstre pe nouă altar al Domnului. Lauda noastră, binecuvântarea lui Dumneșu și dragostea imprumutată să vă conducă și mai departe.

Măgureanul.

Literatură și cultură.

Cuvânt presidial

rostit de d-l Dr. G. Tripou, vice-președintele despartēmētului „Bistrița“ al Asociațiunii, la adunarea generală cercuală din Lechința săsescă la 19/VII 1903.

On. adunare!

A trecut un an de muncă, — multă mi puțină câtă a fost, — și acuma organul despartēmētului „Bistrița“ al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ se prezintă înaintea dv. spre a vă raporta în cauză.

Scim cu toții, că „Asociațiunea“ (un societatea noastră culturală princială în patrie, sub al cărei steag toți Românii noștri, inteligenți și popor, toate clasele sociale, bogății și săracii, deopotrivă, se pot înrola, munci și jertfi; tuturora cerându-li-se și primindu-li-se conlucrarea binevoitoare, fără deosebire de confesiune și de ținut, în scopuri generale.

Să răspundem acuma la întrebările: *Ce e literatura română? Ce e cultura unui popor?*

Literatura română e legătura, alianța sufletescă a generațiunilor productive din trecut cu cele prezente ale națiunii noastre. Un fel de *capitalizare* a puterilor morale și intelectuale din trecut și adaugerea lor la cele prezente.

Literatura română dintr'o epocă orecare, e un fel de *fotografie sufletescă* a generațiunii productive din acea epocă, din care se vede și se simte complexul simțămintelor, ideilor, siliunțelor, aspirațiunilor, frământărilor, dintr'aceia epocă.

Mai mult: literatura e un fel de *energie potențială spirituală*, depusă în volume și în bibliotecă; energie, care dă viață nouă, întărire nouă, generațiunilor ce urmeză, cari se folosesc cu pricepere și cu inimă de acea literatură. Astfel se alimentează (hrănesc) prezentul din trecut — în înțeles literar și psihologic — astfel refuie sēmēnta trecutului în prezent, decât solul (pământul) e bun. De aici, din acest fenomen, se dice cu drept cuvânt, că: *prin literatura sa trăesc și se perenează un popor.*

Dér e colosală deosebire între literatura și literatură. În una poate fi depus un capital frumos de idei morale și sublime; o cantitate suficientă de energie potențială capabilă de a produce chiar și după secolii de cadere, viață superioară, intelectuală și morală în generațiunile veacurilor înardiate. De aici să derivă și se esplică cuvântul și fenomenul: *Virtus antiqua rediviva*.

Literatura română are și ea *factori forciți*, cari au plasat pentru viitorime ast-

în stil bizantin. A fost deteriorată în 1493, 1547, 1682 și 1812, dér tot-deuna drēsă și readusă în starea ei dintăit. Este tocmai în mijlocul Cremlinalui. Bolta din mijloc a acestei biserici (pantocratorul) este remarcabilă prin înălțimea ei de 42 metri.

Înăuntru este atăta bogăție, încât privind de aproape rămăi înlemnit. Prestolul este din argint, sfșnicile și icōnele de asemenea, ér pereții laterali de ambele părți ale bisericii, de la ușe până la altar, sunt îmbrăcați cu icōne de argint aurite, de dimensiuni cari întrec mărirea naturală a omului.

Aci sunt îngropați 9 patriarhi. Al 10-lea, Nikon, este înormēntat la mănăstirea Noul Ierusalim.

Prin firizile și cele trei altare ale acestei biserici, se află mōștele întregi ale mai multor sfinți, ca: Theognost, Petru Metropolitul, Filip, Grigorie, Fotie, Kiril și alții.

În partea stângă a altarului se păstrează cu multă îngrijire o parte din vestmētul Maicii Domnului, trimis în 1626 de către Șahul Persiei Abas, Țarului Mihail Teodorovici; de asemenea și un piron din crucea Domnului, dat de Knēzul Georgiei

în 1686. În fața altarului se vede un tron scump ce datēză din timpul lui Vladimir, un alt tron împodobit cu petrii scumpe veritabile, al patriarhilor Rusiei, cum și tronul Țarului Alexie.

Catapetēsma este o adevărată minune, prin arta ce reprezintă. Cinci rânduri de sfinți aranjați artistic, ale căror cadruri de argint și aur ca și corōnele sunt împodobite cu petrii scumpe. În fața acestui altar se face ungera sfēntă a Țarilor când ocupă tronul, de către metropolitul Primat al Rusiei, și care solemnitate constă din miruirea cu Sfânt Mir mare: la frunte, la piept, la mâni, la urechi, etc.

Intre icōnele împărătesci din catapetēsma este și icōna Maicii Domnului. Fiul, de care se dice că e zugrăvită în sfântul Evanghelistul Luca, de care de fost strămutată de la Ierusalim la Constantinopole, pe la mijlocul secolu Cons-5-lea; apoi adusă în Kiev, după elui al 1158 în Vladimirov, ér de la Moscova, aședate în Cremlin pentru 395 la jarea orașului contra Tătarilor cari proteconjurasă.

Sunt și alte sfinte icōne îmbrăcate aur curat și petrii scumpe, și se asig

în mod documentat că timpla aceasta conține o cantitate de 5400 kilograme argint și aur curat, în care se cuprind și vasele sfinte, cum și alte obiecte sacre.

Francesii au luat toate aceste obiecte scumpe în 1815, când au pētrun în Cremlin, dér Cazr 15, când au pētrun în Cremlin lui Napoleon. Căci de la Don atacând armata dat bise și luându-le înapoi, le-a reținut pe lângă care a mai adaugat 400 kilograme de argint făcut de ei (de at; aci), în greutate de 400 kilograme, vērnat acum în mijlocul cupolei mari.

Printre odōrele scumpe din altar este o icōnă care reprezintă muntele Sinai (din Arabia), în vērful căreia se zăresce profetul Moise. Acest obiect conține în el 19 livre aur curat (apropoe 8 kilograme) cum și 10 kilograme argint, donat de Potemchin în 1788.

Sunt încă și alte multe icōne sfinte, cu neputință cuiva a-le observa pe toate cu da-amēruntul.

Sus la etagiul al doilea, sunt câte-va altare. Tot acolo este și vestmētăria bisericeii.

Eșind din Uspenscaia-Sobor, se vede îndată în fața ei în aceeași curte, depărtare ca la 50 metri, catedrala Sfinții Arhan-

ghel, în care de asemenea există o bogăție nemărginită. În interiorul acestei biserici sunt 47 sarcofage, bogat împodobite cu reliefuri. În ele sunt îngropați Țarii din casa domnitoare Ruric și Romanov, înainte de epoca lui Petru cel Mare. Acastă biserică, construită în 1505 de-asupra ruinelor alteia de la 1333, a fost de mai multe-ori arsă, dér restaurată, ér în timpul războiului cu Francesii în 1812, aceștia o făcuseră magazie pentru nutrețul vitelor. Aci sunt multe sfinte mōște păstrate în sicriuri scumpe, deschise publicului în zile de sărbătōre. Și aici am vățut unele sfinte icōne făcute din aur curat; de asemenea și alte obiecte religioase între cari și mai multe policandre de argint.

În partea de mēdă-noapte a bisericii acesteia, la o depărtare de 150 metri, este biserica Bunavestire (Blagovestenia) zidită în 1397, dér reînōită în 1484. În această biserică se botezau și se cununau vechii Țarii ai Rusiei. Are 9 turle, al căror acoperiș este peste tot aurit și toate pōrtă în vērful căte o cruce de aur masiv. Uimesca privirea bogăția internă a acestei biserici, în care sunt unele icōne sfinte, din cele mai venerate în totă Rusia, și o parte din

difer de sămănță superioară, astfel de energie potențială, producătoare de viață. Cetiți scrierile lui: *Alexandri și Bolintineanu, A. Mureșianu și Ilarian, Sincal și Petru Maior* etc. etc. și veți primi în sufletul vostru viață nouă, energie nouă, de la facloriorii, cari numai sunt în viață și totuși cutiau viață.

Durere însă, este și literatură pécătoasă, perversă, tendențioasă, discompunătoare; adevărat venin pentru viață și spiritul unui popor. Acastă literatură se face ponscient și inconscient *Conscient* o face și o lătesce în prima linie, elementul per eminentiam disolvant al vieții private și publice *Inconscient* o face și o lătesce nenorociiți îmbibați cu idei greșite, cu simțăminte nesănătoase, elementul social bolnav în înțeleș moral, care și lătesce bôla spirituală prin literatură, ce o produce. *Pessimismul și Aleismul* în literatură ca și în graiul viu, e o bôla periculoasă pentru un popor. O generație decepționistă, pessimistă, care „nu crede în nimic”, nu va face nimic, nu va clădi nimic, durabil și glorios, în viața unui popor.

Pentru aceea punem mare temeiul pe literatură bună, morală, luminată, edificatoare, religioasă, altruistă. Acăsta înaltă pe un popor în simțăminte, în idei, în fapte, înși-l pune în legătură cu Dumnezeu puterea eternă.

Recomandăm dără cu toții, tuturora, sprijinirea, cetirea și producerea literaturii și scrierilor bune, edificatoare, care înaltă și întăresc și garantează înaintarea și perseverarea unui popor, chiar și în valorile grele de astăzi.

Ce e cultura unui popor? Judecați, ce complex de facultăți sunt în spiritul unui om?

În *spiritul unui popor?* Cultura e cunoscerea, întărirea, conservarea, netedirea și înzestrarea tuturor facultăților sufletesci ale unui om, ale unui popor. Adeca: cultura e un proces nesfârșit de destilare, de diferențiere și cristalizare, de curățire, și întărire, luminare pentru om și pentru popor, în prima linie cu privire la facultățile lui morale, spirituale!

Cultura e cunoscerea lumii fizice a legilor și raporturilor, în cari trăiesce, și după cari pôte cu siguranță trăi un om, un popor, în condițiunile cele mai favorabile, mai naturale!! Aci se începe și se dezvoltă, în proces nesfârșit, cultura științifică intelectuală. Pentru aceea se dice cu tot dreptul, că: în concurența cea mare, ce curge între om și om, între popor și popor, în lupta pentru existență: cultura e cea mai puternică armă de cucerire și de apărare; o armă ce noi înșine trebuie să ni-o făurim.

De aici din lupta pentru existență se esplică munca febrilă, ce și impune fie-care popor, pentru edificarea lui culturală-materială; de aici se esplică grija și tema nervoasă, la care au ajuns popoarele consciente, omenii conscienți.

Dăr unde vom găsi semnele culturii? De pe ce o putem cunoște?

Etă răspunsul: o vom găsi în fie-care casă harnică, curată și igienică; în fie-care ogradă, provădută cu clădiri economice potrivite și curate; în fie-care grădină, unde sunt legume, bucate și pome! Pe fie-care câmp unde se pôrtă economie, unde vitele de soiu bun, se află în varia-

tea și numărul potrivit; unde *unellele economice* sunt cele mai potrivite, cele mai bune; unde *munca* își are factorii harnici, prețul și respectul; unde *cumpătul și păstrarea*, abnegațiunea omului, familiei și a societății sfințesce și măresce valoarea rodurilor muncii.

Cultura se vede acolo unde omul și societatea își desbracă și și înfrânază imboldurile cele rele; unde se cultivă și prețuesc simțămintele cele bune. *Unde veți afla caractere bune, veți afla și cultură!*

Cultura o poți găsi în școlă bine clădită, îngrijită și impoporată cu băieți școlari; o poți găsi acolo, unde se pune preț pe *bibliotecă populară!* Cultura este acolo, unde *adfi biserici frumoșe și pline de popor; unde crășmele sunt gôle.*

Cultura este acolo, unde se *organizează reuniuni, societăți culturale, literare, filantropice, economice*, fie la orase fie la sate, și unde societatea și poporul se ajută în necas, se mângăie în dureri și muncesc în timpuri normale!

Cultura este acolo, unde e *solidaritate la popor* și la inteligență, spre lucrările și scopurile generale de viață și de importanță.

Cultura e acolo, unde *iubirea de aprôpelui și de neam*, e în flôre, și nu e numai în vorbe, în paradă, ci în jertfe și fapte n-întrerupte, introduse în sistemul de traiu, la individ, la societate, la popor.

Cultura, e acolo unde este *idealism, credință, ținte sfințe și atrăgătoare*, cari pot însufleși și concentra vecinic societăți, indiviși și popore iu cultivarea și păstrarea limbei străbune, datinelor și a firii etnice, eredită din vecuri, alături și asemene cu alte popore.

Istoricesc: cultura e *fica bisericii* = a religii, a școlii, a instrucțiunii, și a literaturii însăși, și peste tot cultura e un rezultat moral intelectual eșit din frământările vieții private și publice.

Dăr se întorcem lucrul. Fără cultură înaintată nu e biserica, școlă, literatură, nu e sămănță de bine. Între literatură și cultură va fi o vecinică reciprocitate și raport direct fără indoială.

Fac bine și sunt de laudă toți aceia, cari după puterile lor cu inima bună se pun în serviciul literaturii și culturii române, și se grupează între altele sub stindardul frumos al „Asociațiunii”, în scopurile indicate în trecut.

Astăzi, în ziua adunării generale, și tot-dăuna, se dicem cu toții: Dumnezeu ajute tuturora spre bine. Dumnezeu ne ajute și nouș!

Jertfe marinimóse.

Pentru procurarea unui baldachin pe séma sfinței biserici gr. or. rom. din Valeamare, au binevoit a jertfi următorii marinimóși donatori: Ilustr. Lor Dr. Alesandru Mocsonyi, Zeno Mocsonyi, Grof Hunyady Károly câte 20 cor. Întru memoria repositului Samoila Spinanțu 20 cor., Ilust. Sa Theresia Mocsonyi, Alesandru Barbon, Elena Barbon, Maxim Balan câte 10 cor., Iulius Spinanțu, Demetriu Maniu, Pavel Sinaci, Váisz Márkusz câte 5 cor., Telecean Hermina 4 c., Vasile Nîchic 3 cor., Mihail Cioban,

N. Oncu, Burdea Dimitrie, N. Negrea, N. Badescu, Pavel Cismașu, Maria Oberkner, Iuliana Dogjan, Pavel Dobrou, Maria Oberkner, N. Illics, Gligor Petrișor, Bernat Hornis, Ioan Todor, Iosif Hanoșu, câte 2 cor., Teresia Cioban, Dr. Heitz Nándor, Livia Vuia, Zimer Iozsef, Iuliu Dragoiu, Maria Lipovan, Dogar Iulia, Illici A., Barbara Antonescu, Eugenia C. Papu, Amalia Bachman, L. Oncu, N. Iancovics, Iosif Dalici, Iosif Dragoman, Iosif Popoviciu, Emanuil Olteanu, N. Sinder, Romul Guiu, Laurențiu Barzu, Stefan Bordoșu, George Tripa, Alesandru Florea, Damaschin Fărcaș, Iosif Tomșa, Iacobovics Lajos, Vadáz Iozsef câte 1 cor., Anton Sirca, 40 bani, Toma Jicarean, Vichente Irimie, Ambrosiu Lorinț câte 20 bani.

Eră pentru procurarea unei cruci de argint de China pe séma sfinței biserici au donat următorii: Corneliu Barbon, Elena Barbon, Alesandru Barbon, Maxim Balan câte 2 cor., Samoila Spinanț, Anastasia Spinanț, Iosif Bocsiari, George Tripa, Arsene Muntean, Iuliana Balan; Nicolae Todor, Alesandru Florea, Iulius Spinanț, Ioan Todor, Pavel Sinaci, Cumbria Avramescu, Iosif Tomșa, Ioan Florescu, Axente Spinanț, Elena Spinanț, Elena Fărcaș, Pavel Todor, Alesandru Ioțcu, Samoila Băria câte 1 cor., Familia Spinanț 70 bani, Samoila Ilie, Ioan Ignat câte 60 bani, Maria Avramescu, Elena Avramescu, Elena Calean, Ioan Calean câte 50 bani, Anișca Tripa, Vichente Tripa, Ioan Popoviciu, Ioan Jurca, Ioan Todor, Maxim Florea, Paraschiva Sinaci câte 40 bani, Maria Ioțcu, 30 bani, Familia Tripa, Robert v. Ziegenhorn, Flôre Todor, Damaschin Blaju, Damaschin Spinanț, Pavel Sinaci, Paraschiva Păcurariu, Petru Ignat, Alexandru Ignuța, Samoila Florea, Damaschin Jurca, Pavel Avramescu câtr 20 fil. Ioachim Jurca și soția au donat 2 sfeșnice de argint de china în preț de 22 corône.

Pentru care jertfe dumnezeesci prin acăsta esprim în numele comitetului parochial din Valeamare profunda mulțămintă marinimóșilor donatori pofindu-le ca prea bunul Dumnezeu să le răsplătască jertfa pământescă cu bogatele sale daruri regesci.

Alexandru Barbon,
paroch și președ. comit. parochial.

Petreceri.

Tinerimea academică română din părțile sătmărene invită la petrecerea de vară împreună cu dans ce se va aranga la 6 August st. n. a. c. în comuna Vezend (Sătmar), cu privilegiul adunării generale a învățătorilor gr. cat. români aparținători archi-diaconatului părților Sătmărene. Inceputul la 7 ore p. m. Venitul curat este destinat pentru școlă locală și casa reuniunii învățătorilor sus numiți. Prețul de intrare: pentru persôna 2 cor., familia 4 cor. La banchet: o persôna 2-40 cor. Pen-

tru de-ale mănării este angajat un restaurator. Comitetul arangiator: Dr. Felician Bran, archi-diacon, președinte onor., Mihail Darabant, preot și Ioan Szilágyi, preot, președinti executivi, Iosif Pataky, preot-învățător și Ioan Irimias, învățător, vice-președinti. George Pteancu, învățător, cassar. Ioan S. Sălăgian, preot, controlor. George Mureșianu, învățător și 27 membri în comitet. La stațiunile din Szaniszló și Mezö-Terem vor aștepta căruțe gratuite. Mersul trenurilor: la Sanislan sosesc trenul de cătră Carei dimineața la 5¹/₂, și 10 ore, după m. la 4¹/₂ ore; de cătră Dobrișin a. m. la 5 și 7 ore; după m. la 6 ore la Tiream.

— *Curatoratul bisericesc gr. cat. din Cuteiușii* (protopopiatul Almașului) invită la actul *sfințirii nou edificătei biserici*, din comuna Cuteiușii, ce se va sêvêși Duminecă la 9 August st. n. 1903. La 1 ôră va urma banchet comun. Prețul moderat se va comunica în ziua sfințirii.

Cu acăsta ocaziune se va da și o petrecere de vară. Prețul de intrare: de persôna 2 cor., familia de 2 membrii 3 cor. 60 bani, ér familia de la 2 membrii în sus 5 cor. Inceputul la 6 ore sêra, — Contribuirile peste taxă se primesc cu mulțămintă și se vor publica în diare. Ofertele marinimóse sunt a se adresa M. On. D. Alesandra *Marincașii*, paroch în Nireșii, p. u. Nagy-Almás via Bánffy-Hunyad. De măn-cări și beuturi pe lângă prețuri fôrte moderate precum și de quartire se va îngriji comitetul.

Românii din Teiuș, invită la petrecerea de vară, ce o va arangia Duminecă în 9 August st. n. a. c. în pavilionul de vară al hotelului „Leul de aur” din Teiuș, în scopul augmentării fondului pentru edificarea unei nouș biserici greco-catolice în Teiuș. *Teiuș*, la 10 (23) Iuliu 1903. Inceputul la 8 ore sêra. Prețul intrării: de persôna 1 corôna.

Comitetul arangiator: Corneliu Crișanu, președinte. Iacob *Munteanu*, notar. Ioan *Roșii*, cassar. Gregoriu *Bêlan*, controlor. Efreim *Rafiu*, cassar. Stefan Bretoiș, controlor. — Contribuirile peste taxă, cari la timpul sêu se vor publica pe cale diaristică, sunt de a se adresa d-lui cassar Ioan *Roșii* în Teiuș (Tôvis).

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 1 August. Comisiunea parlamentară în afacerea mituirilor a început ancheta, ținând o lungă ședință. Partidul koșutist a reales președinte pe Francisc Kossuth.

Budapesta, 31 Iulie. Ađi dimineața au executat prin spânzurătoare în curtea penitenciarului din hotarul orașului pe *Kármán Mátyás*, care înainte de asta cu un an a omorit în Nagy-Káta douș femei.

picturile cele mai vechi. Prestolul și ușile altarului sunt făcute din argint curat, lucrare în mod artistic cu reliefuri scumpe.

Palatul Cremlin.

Palatul Cremlinului, zidit în locul altor palate mai vechi, este un edificiu lung de peste 125 metri și înalt de 30, reconstruit în 1838 și pentru care s'a cheltuit 12 milioane de ruble.

În interiorul lui este sala *S-tul Gheorgh*, cea mai mare din tot Cremlinul, având 61 metri lungime, pe 20 metri lărgime și 17 înălțime, decorată în alb, cu flori de aur. De jur împrejur sunt plăci de marmoră, lucrate artistic și pe ele scrise cu litere de aur numele și data înființării regimentelor care s'au distins în răsbôie, cum și numele tuturor ofițerilor cari au fost decorați cu ordinul S-tul Gheorgh, prima decorație rusescă pentru răsplătirea meritelor militare.

La un colț al sălii se vêd mai multe statuete de aur și argint, oferite de armatele Cazacilor, cum și 2 sipete de bronz aurit, în care se închid statuetele și numele cavalerilor ordinului s-tul Gheorgh. Șese candelabre mari cu 3200 de lumânări, impodobesc acăsta grandioasă sală.

Tot iulăuntru palatului se mai află sala *sfantului Alexandru*, bogat decorată în roșu, cu aur, în onôrea ordinului sfântul Alexandru Nevsky, fondat de Caterina a II-a în anul 1725. În ăilele de sêrbătoare acăsta sală e luminată cu 4500 lumini.

Apoi sala *sfantului Andrei*, de colôre albastră, cu flori de aur, având 50 metrii lungime pe 21 lărgime și 18 înălțime, numită astfel în onôrea ordinului sfântul Andrei, înființat de Petru cel Mare în 1697. Aici se păstrează tronul imperial cu 3 locuri, făcut în 1496 pentru încoronarea Țarului Nicolae al II-lea, cum și alte odôre scumpe.

Atât acăsta sală cum și celelalte douș, servesc în ăilele de sêrbătoare ale încoronării Țarilor.

Sala cavalerilor gardei este de asemenea o mărêță încăpere. După acăsta sala *santa Ecaterina*, în alb cu roșu, impodobită cu ornamente de malachită, numită astfel în onôrea ordinului sfânta Ecaterina, fondat în 1713.

Vine apoi un rând nesfârșit de apartamente și sale de serviciu, ér în mijlocul palatului este biserica Nascerei Maicii

Domnului, construită în 1393 și reconstruită în 1514. Acăsta era altă-dată biserica particulară a Țarilor. Are o catapetșmă de argint, aurită.

Dela biserica trecând prin nisce galerii bogat mobilate, ajungi la apartamentele ce erau ale țarevicului unde se află o cameră așa numită „de argint” în care sunt 7 mese de argint în felurite forme și cadruri, policandre și alte mobile, tôte de argint curat, cum și gobelenuri scumpe și diferite obiecte de arta.

Sala *sfantului Vladimir* încă este minunată prin bogăția și luxul ei, numită astfel în onôrea ordinului sfântul Vladimir înființat de Caterina a II-a în 1782.

Alături cu salele descrise este Granovița Palat, care are o mulțime de inscripții slavone; este sala de audiență a Țarilor de prin secolul 15-lea. Este legat cu celalalt palat printr'o galerie lungă, bogat impodobită.

Terem, sêu palatul Belvedere, *Teremni dvoreț*, zidit în 1636 de Mihail Teodorovici pentru fii și în care a locuit imperatorul Theodor și Alexie, se compune din 5 etaje, mobilată în stil an-

tic. În unele din apartamente se păstrează aranjamentul vechiu, așa cum se găsia la mórtea Țarului Theodor (1682). Fațada și parte din interiorul acestui palat au mulțime de documente naționale. Se află aci un labirint de camere, salône și galerii de tôte mărimumile. Aci a stat Petru cel Mare înainte de a pleca în călătorie, în care trăi mai târziu și fiul sêu Țarul Alexie.

În mijlocul acestui palat mai este o biserică zidită în 1636. Exteriorul aceste biserici este împodobit cu 12 turle al căror acoperiș este peste tot aurit.

Marele palat Cremlin mai are în interiorul sêu și biserica „Mântuirorul în pustie” (pe munte), care altă dată era de lemn. Ivan Calița o dărîmă în 1330, reclădind una nouă, care fu modificată în stilul actual în anul 1527. Mai mulți mari duci ai Moscvei sunt înmormențați aci. Zidurile acestei biserici sunt decorate cu picturi frumoșe, în fresco, înfățișând scene din viața unor sfinți cuvioși ruși pe prin anul 1396.

(Va urma.)

Beția și urmările ei.*

„Cine bea pân' la 'mbătare
Nume bun în lume n'are.
Vinul, țuica cui îi place
N'are cu ce să se 'mbrace.
(Vorbe din popor.)

I.

Poporul nostru românesc a fost unul dintre cele mai cumpătate popore. Strămoșii noștri, putem să ne mândrim—soco-teau beția ca unul dintre cele mai rușinoșe păcate. Dovadă frumoșele și înțeleptele vorbe de mai sus.

Durere! astăzi lucrurile stau cu totul altcum. Astăzi a ajuns aproape o regulă ca la toate ocaziunile să se bea. Dacă cine-va se nasce, părinții, rudele și prietenii béu de bucurie.

Dacă este botez, să bea de veselie. Este nuntă, să bea de noroc. E ziua onomastică, să bea de sănătate. Dacă móre unul să bea de supărare. Se face o negustorie cât de mică? Să bea! Spune cine-va o vorbă de rîs? Să cinstesc prin beutură. Așa, că atât în zilele de lucru, să bea, — cât și în sărbători otravă, care sub numele de bere, vin, viars sau câte alte numiri, otrăvesce pe cel ce o ia, pe acei ce rămân după el și pe totă lumea.

Cu deosebire poporul de rând a început a fi cuprins de bôla beției de vinars (alcool).

Și ce e mai trist, acest réu pe și ce merge se lătesce tot mai tare, umplînd de gróză pe tot omul de bine, care ține la înaintarea și viitorul nemului său.

Azi beția nu se mai judecă a fi o rușine, ci drept un lucru de toate zilele, ce de sine se înțelege că așa trebuie să fie. Ba, din contră omul mai cumpetat, mai retras și mai cum se cade, este socotit un sgârcoit și jumătate, vrednic de disprețul ómenilor galanți cari cum simțesc un ban în pungă alérgă cu le la cărciumă se-l prăpădescă.

Dacă réul s'ar mărgini la risipirea averei celei câștigate cu atâta muncă — ar fi destul de mare. Urmările traiului dîlnic cu alcool sunt însă cu mult mai însemnate și se cunosc din neam în neam, căci étă ce face el, ajungînd în corpul ómesc.

Alcoolul fiind tare se lungesc cu apă și așa să bea (vinars). Ajuns în stomac, el ațită pelița mucóasă și ajută la stórcerea sucurilor acre, cari descompun bucatele mîncate. Acésta urmare o are însă decă se bea un pãhărel mic de vinars curat. De se bea însă mai mult, tîmpesc mucósa stomacului și o face neputincióasă de a mistui bucatele.

De aici ne esplicăm împrejurarea cum și pentru ce bețivii iubesc cu deosebire mîncările acre, sárate, pipárate — pe când cele dulci nu le priesc bine. Causa este, că stomacul lor și-a pierdut mistuirea în urma înghițirii prea dese a blástematului alcool.

În lumea, în care trăim, două sunt felurile de a face beție și anume:

Unii, cari se duc la cărciumă, se îmbată și pe urmă vin acasă decă mai pot, se trezesc după un somn, ca vai de capul lor, pentru-ca mîne, ori poimîne său când le-o veni cheful să reîncépă același lucru. Alții însă (și aceștia când cine-va le atrage atenția, că ceea-ce fac ei, se numesc „beție continuă“ se supără când le spui acésta) au alt obicei și anume: dimînța când se scóla înainte de a mîncă ceva ia un pahar de cognac, respective vinars, pe care-l botéză apetitor pentru dejun; la dece óre

* Disertațiune ținută la Bistra la 21 Maiu a. c. cu ocaziunea adunării învățătorilor gr. cat. din districtul Roșiei-montane.

dimînța trece prin piață, ori pe lângă cărciumă și pentru-că e ostenit, ia o țuică, ca să-i facă poftă de mîncare; la prânj bea o jumătate litră vin ori chiar o litră întrégă — cătră 4 óre d. m. din causă, că-i este cald său, că a muncit mai mult, ia unul, două său trei pãhară de vin; sêra înainte de masă, ia țuica său rachiul, ca érá: i să-i facă poftă de mîncare, la masă vinul obicnuit — și mai târziu eșind la plimbare mai ia câte-va pahare de bere său spritz — așa că el totă ziua nu face alta, decă să bea beuturi, cari conțin alcool.

Obiceiul acesta din urmă îl au aceia, cari locuesc prin orașe — ér celălalt, decă de a se îmbăta la cărciumă îl au mai mult cei ce locuesc pe la sate.

Înainte de a ajunge să arét, cari sunt urmările beției, fie, că se face de-odată decă acută, fie că se face pe încetul, decă cronică am să arăt ce simte omul, care bea, mai cu sêma acela, care bea în mód acut, dér de pe acuma voiți spune, că și unii și alții ajung la același rezultat decă: alcoolismul cronic ca bôla trupescă și sêrăcia ca bôla economică.

Cine vede într'o și de sărbătóre ómeni mulți adunați la o cărciumă, să bage de sêma, să observe fețele acelor ómeni și are să vadă pe fețe lor zugrăvite, la unii bucuria, la alții supărarea și desperarea, unii cu priviri floróse, alții cu înfățișare dobitocescă; unii jucând, alții vorbind sgomotos, alții întîndîndu-se, ba alții bătîndu-se și une-ori ajungînd chiar a scóte cuțitele și a se injunghia unii pe alții.

Fie-care din cei ajunși până la bătaie său până la a cădê jos ca și un lemn neînsuflețit au trecut prin aceleași forme și anume:

După câte-va pahare, omul devine vesel, de o veselie, care nu e în felul lui și parcă i-ar plăcea, căci îl face să-și uite necasurile și grijiile, pe cari le avea până în clipa aceea; însă odată cu veselia, gâtul i-se uscă, simte un fel de arsură la stomac, capul nu mai e așa de limpede, și împins de setea și de arsură ce simte mai cere de beut și mai bea cu mare poftă. Cu cât însă ia mai multe pahare, cu atât capul se îngreóie mai tare, arsura creșce, nu mai pôte umbla drept, totă casa și lucrurile se învêrtesc împrejurul lui și de unde până mai adineaurl avea chef de vorbă, rîdea, cânta și juca, acum e silit să stea cu ochii în jos său țintă înaintea lui, nu-și mai dá bine socotélă de dînsul, injură, ocăresce cu limba încalcită și e gata de gálcoevă.

Uscăciunea și arsura însă e tot mai mare, el cere de beut înainte și decă și de astă-dată ia, apoi omul se schimbă cu totul, devine fieră sêlbatică, nu-și mai dá socotélă de nimic și decă din neorocire a avut mai de mult vre-o neînțelegere cu vre-unul din consătenii său pretinii lui, acuma își aduce aminte, acuma îi vine dorul de rîsbunare.

Arsura lui e tot mai mare, îl face să mai bea și atunci după puțin timp cade jos în deplină nesimțire.

Étă halul în care ajunge omul, care bea. Decă cărciumarul nu voescé să-l ție în cărciumă, atunci îl alungă după-ce i-a golit punga; nenorocitul care și-a lăsat în cărciumă și ipunga și sănătatea e alungat cu pumnii, el cumpîndu-se plécă și cade în vre-un șanț, unde câinii îl latră, copiii își bat joc de el, ér tovarășii lui, cari nu-s dedați la patima beției, îl privesc cu dispreț. A doua și se scóla, fieste réu, capul îl dóre, are gust de sfadă, de bătaie, gust pe care și-l îndeplinesce cu cei din casa lui, ca și cum aceștia ar fi de vină, că el s'a dus și s'a îmbétat.

Aceia ce au obiceiul de a bea dîlnic fără ca vre-odată să ajungă la ceea-ce se numescé beție acută, ca și ceilalți, cari se îmbată, ajung, și am spus'o mai sus, la același sfêșit și anume: îmbolnăvirea trupului și sêrăcirea pungei.

La început, decă după-ce cine-va a avut obiceiul de a bea, timp care varieză după felul fie-cărui om aparte fără ca vre-odată acel timp să fie prea mare, la început, dîc, vine puțină bôla căreia nu i-se dá destulă bágare de sêma, vine o arsură la stomec, lipsă de poftă de mîncare și chiar când voescé să mînauce, bolnavul nu ia decă mîncări pipárate, iuți, sárate, afumate etc. decă tot mîncări iritante, începe să aibă dureri de cap, mînil încep să tremure, limba tremură, numai are dragoste de muncă, se lasă tot a lene, plătîndu-i mai mult să stea de giéba decă de muncă. Decă îi vine în minte și ține sănătatea lui se duce la un medic, care în tot casul are să-i cunoscă bôla. Bolnavul încă mai are într'însul tragere de inimă și decă doctorul îl întrebă, dînsul spune, că într'adevăr are obiceiul de a bea câte puțin — pécăt mărturisit pe jumătate și decă atunci ascultă de sfatul doctorului și anume: să nu mai bea, el se vindecă și se face éráș om.

Dér din nefericire la cei mai mulți bolnavi patima e mai tare ca judecata și-și face socotélă, — socotélă greșită, că pôte că doctorul nu l'a cunoscut și că numai așa i-a spus de giéba, dér că el nu e bețiv cum e altul de pildă Stan ori Bran, și în urma socotelei acesteia greșite ce-și face nu ascultă de sfatul care i-se dá, continuă a duce viața de până acuma, așa că se îmbolnăvesce mai tare. Atunci ér se duce la doctor, spune că nu mai pôte mîncă, îl ustură tare parcă ar avé un cărbune la stomac, capul îl dóre, nu mai are mintea și judecata ca mai demult, îi vine grétă, vorba i-se incurcă ca și judecata, mînil îi tremură tare, nu mai pôte dormi și când dórme viséză tot visuri rele și urite, cari îl fac să tresară din somn și în sfêșit nu-și mai pôte căuța de treburiile lui pentru-că slăbesce mereu.

(Va urma.) **Marian Sasu,**

inv.

NECROLOG. Subscriși cu inima sdrobită de durere aducem la cunoștința tuturor consăngenilor, amicilor și cunoscuților, cumcă iubita noastră fiică și soră Neonila Veturia Luca, după lungi și grele suferințe, împărtășită cu sf. sacrameente ale muribunților a trecut la cele eterne în 26 Iulie 1903 la 2 óre p. m. în etate de 20 ani. Rămășițele pămîntesci ale rîposatei se vor înmormênta spre odihnă eternă în cimiteriul gr. cat. din Alba-Iulia, Marți în 28 Iuliu la 2 óre p. m.

Fie-i țîrina ușoră și memoria bine-cuvîntată!

Alba-Iulia, în 26 Iuliu 1903.

Ludovic Luca, Maria Mercureanu, ca părinți; Melania. Letiția, Malvina, Natalia Victoria și Leonora surori; Basil și Eutim frați; Dr. Laurean Luca ca unchiu cu soția sa Octavia Popescu și ceilalți consăngenii.

Dare de sêma și mulțumită publică.

(Urmare.)

Lista Nr. 18. Colectant: Nicolau Avram, elev cl. II. Au contribuit: Iosif Barbu, inv. 1 cor., Ioan Crăciun, proprietar 1 cor., Ioan Albon, preot, 1 cor., Ioan Barbu, propr. 20 b., Ana Crăciun, propr. 10 b., Silvia Barbu, propr. 10 b., toți din Doștat și Ioan Neagu, preot în Drasov 1 cor. — Suma cor. 4'40.

Lista Nr. 19. Colectant: Paraschiv Hurubean, elev c. II. Au contribuit: Mihail Agrean, ped. 10 b., Teodor Stoaia, inv. 1 cor., Nicolae Hurubean, econom 20 b., toți din Veștem. — Suma cor. 1'30.

Lista Nr. 20. Colectant: Romul Ca'arig, elev c. II. Au contribuit: Atanasie Catargiu, vigil erarial 1 cor. 30 b., Nicolau Duda, econom 20 b., Nicolau Lat ș, curator 20 b., Michail Stoaia, propr. 20 b., Alesandru Stroescu, agricultor 20 b., Petru Chețian, inv. 50 b., Nicolau Petru, preot 60 b., toți din Gurghiu. — Suma cor. 3'20.

Lista Nr. 22. Colectant: Șerban Șerban, elev c. II. Au contribuit: Ioan Opreș, inv. școm. Nagy-Baár 2 cor., Alfred Cimponeanu, c. de notar, Barbateiu 3 cor. Ioan Bora jun., preot 1 cor., Petru Ștefanescu, antreprenor 1 cor., Aurel Boticiu, inv. 1 cor., toți din Petros. — Suma cor. 8.

Lista Nr. 23. Colectant: Ștefan Ogrin, elev c. II. Au contribuit: Ciszár Iósef, neguțător 1 cor., Lungovics Mihály, neguțător 2 cor., Iancu Ogrin, vigil la calea fer. 1 cor., Sever Ogrin, stud. 40 b., Hermina Ogrin, el. c. III civ. 20 b., Regina Ogrin, 10 b., Persida Ogrin, mamă rom. 20 b., Ștefan Ogrin, ped., toți din Ó Kanizsa. — Suma cor. 5.

Lista Nr. 24. Colectant: Teodor Sêbu, elev c. II. Au contribuit: George Opreș, econom 20 b., Moise Opreș, neguțător 50 b., Vasile Neagoi, primar 50 b., Nicolae Petrescu, inv. 50 b., Simion Opreș, paroch gr. cat. 60 b., toți din Armeni. — Suma cor. 2'30.

Lista Nr. 25. Colectant: Victor B. Bucșa, elev c. I. Au contribuit: Mihail Bucșa, paroch 3 cor., Petru Tătaru, econom 20 b., Nicolae Motora, paroch rom. gr. or. 1 cor., toți din St.-Georgiul-de-Mureș. — Suma cor. 4'20.

Lista Nr. 26. Colectant: Simion Podóbă, elev c. I. Au contribuit: Nicolau Pop, docente în Berind. 1 cor., Vasile Podóbă, econom din Topa-deșértă 30 b. — Suma cor. 1'30.

Lista Nr. 28. Colectant: Octavian Munteanu, elev c. I. Au contribuit: Nicolau Munteanu, 2 cor., Liviu Friedman, notar com. 2 cor., ambii din Jibot. — Suma c. 4.

Lista Nr. 29. Colectant: Nicolau Limbășanu, elev c. I. Au contribuit: Pantilimon Brat, st. cl. V 4 b., Ioan Scumpu st. II, 4 b., Iuliu Crișan, st. cl. V. 4 b. — Suma 12 bani.

Lista Nr. 30. Colectant: Filon Botezan, elev curs. I. Au contribuit: Filon Botezan, econom 20 b., N. N. 20 b., Georgiu Arieșanu, 20 b., Vasile Pop, econom 20 b., Aron Marian, econom 10 b., Filon Botezan, ped. 10 b., toți din Orășia. — Suma cor. 1'40.

Lista Nr. 31. Colectant: Gavril Bene, elev c. I. Au contribuit: Ioan Pop, prot. din Morlaca, 1 cor., Ștefan Pop, preot din Fildul-de-mijloc, 40 b., Andrei Pop, adv. din B.-Hunyad 2 cor., Alesandru Marincașiu, preot 1 cor., Silvia Mariaș, inv. 1 cor., Ștefan Mărincașiu, econom 10 bani, Balla Samu, notar 60 b., Nachita Agrijan, economă 10 b., Nicolau Bene, econom 1 cor., Nastasia Agrijanu, economă 10 bani, Samica Ciórté, econom 10 b., Costan Ciórté, econom 10 b., toți din Nireș; Ioan Pantea, econom 40 b., Ioan Plotună, econom 40 b., Nastasia Plotună, economă 40 b., Gavrilă Plotună, econom 20 b., Anica Plotună, economă 10 b., toți din Cuteș. — Suma cor. 9'10.

Lista Nr. 32. Colectant: Aurel Ionuță, elev c. I. Au contribuit: Dr. Laur. Pop, adv. în Abrud 10 cor., „Auraria“, inst. de credit, în Abrud 10 cor., Sebastian Cépă, inv. gr. or. 20 b., Costinaș Teodor, econom, 20 b., Lazar Petrinca, vigil, 20 b., Simion Bodea, econom 20 b., toți din Bucium-sat; Augustin Danciu, băeșiu din Bucium-Isbita 20 b., Nicolau David, băeșiu 20 b., Alexandru Macaveiu 1 cor., Poporul rom. gr. cat. din Bucium-șasa, 14 cor. — Suma cor. 36'20.

(Va urma.)

Magazinul de mătăsărie

Szénásy, Hoffmann & Cie

Budapest, IV., Bécsi-uteza 4.

În continuu este asortat cu cel mai mare și frumos deposit de Mătăsării, Catifee, Dantele, Panglici și articole de garnitură.

Este de obște cunoscut, ca numai la firma de sus se pot căpăta cele din urmă **novități de mătăsării** pentru Bluse și Toalete. Desenurile și calitatea sunt exclusiv pentru firma de sus produse și numai acolo se capătă.

PREȚURI IEFTINE ȘI FIXE.

— Mostre la cerere se trimit gratis. —

Insciințare.

„Reuniunea femeilor române din Brașov“ a înființat, după cum se știe, un internat, cu scop de a instrui fetele din clasa de mijloc a societății românești în meșteșugul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune economice.

Reuniunea întreține și subvenționează acest internat cu o sumă considerabilă, numai ca să poată primi fetele cu taxa cât se poate de scădută.

În acest internat se învață: a) a pregăti tot felul de mâncări; b) a spăla și a călca tot felul de albituri; c) a croi și a cose cu mașina tot felul de albituri și vestimente; d) a cultiva legumi, și e) reguli igienice.

Pentru completarea cunoștințelor câștigate în școală, s'a introdus o școală de repetiție revădută în legile statului pentru copile de la 12—15 ani.

În această școală se va propune:

Limba română	în 2 curs.	à 2 ore	pe săptăm.
Limba maghiară	2	2	2
Limba germană	2	2	2
Aritmetica	2	2	2
Istoria și geografia	2	2	2
Istoria nat. și fizica	2	1	1
Religia	2	1	1 oră
Desemnul	1 curs	1	1
Scrierea	1	1	1
Cântări	1	1	1
Gimnastica	1	1	1

În acest internat se va primi o femeie română, carei vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi implinit 12 ani.

Deoarece prin reorganizarea cea nouă a instrucției, numărul ărilor s'a înmulțit în mod considerabil, de aceea s'a statorit pentru completa întreținere și instrucție taxa de 16 fl. pe lună, plătită anticipativ.

Fetele orfane și sărace pot fi primite gratuit în internat.

Fetele din Brașov, care vor voi să petreacă numai două săptăm. în internat, plătesc pentru totă instrucția și pentru prânz și ojină câte 12 fl. pe lună.

Deoarece numărul elevelor atât al celor cu plată, cât și al bursierelor este retrins, de aceea se invită părinții și tutorii a se anunța, respective a înainta petițiile înzestrate cu testimoniu de paupertate și actul de botez la subscrisa președintă până în 20 August st. v.

Primirea elevelor în internat se va face dela 25 August încolo.

La primire are să aducă fie-care elevă albiturile și vestimintele necesare, precum și așternutul de pat.

În legătură cu acest internat, Reuniunea a înființat și un orfelinat pentru fetele orfane și sărace de la 6—12 ani; aceste fete primesc întreținerea completă pe speșele reuniunii și sunt obligate a cereșca școlile române gr. or. din loc.

Petițiile pentru primire sunt a se adresa până în 20 August st. v.

Informațiuni mai deaprobe se pot primi dela președinta reuniunii și dela actualul acesteia.

Agnes Dușoiu, Lazar Nastasi,
președinte. prof. gimn. și actualul reun.

MULTE ȘI DE TOTE.

Fenomene naturale la mărta omelilor mari.

Când a murit Iuliu Cesar, marele comandant al Romanilor, scriitorul Plutarh ne spune, că s'a arătat un comet (stea cu codă), care a strălucit șapte nopți de-arândul și apoi erași a dispărut. În același an a fost și întunecime de soare și fomete. În istorie se pomenește mai de parte de furtuni, vijelii, tunete și trăsnete întemplate cu ocaziunea morții unor bărbați renumiți, cum a fost Enric Leul, Cromwell, Wallenstein, Napoleon. Fenomenele acestea le amintesc acuma foile din incidentalul morții papei Leo XIII, despre care profetia vine călugăr cu numele Malachia din evul mediu spune, că va purta numele de „Lumen in coelo“ (lumină pe ceriu). Cu această profetie se aduce acuma în legătură faptul, că o săptăm. înainte de mărta lui Leo XIII s'a arătat cometul numit Borely, care se vede și pe la noi s'era pe la orele 11, răspândind o strălucire mare. Tot în ziua aceea a fost cutremur de pământ în Sicilia, ér vezuvul a început să vomeze foc mai tare decât de obicei.

Păr în vârful nasului.

O spălătorie frumoasă din Paris s'a luat la c'ertă cu bărbatul său. Din vorbă în vorbă au trecut la păruială. Spălătorie i-a asvîrit bărbatului o tingire în cap, ér acesta a sărit la ea și i-a mușcat o bucată din vârful nasului. Făcându-i-se operație rhinoplastică, femeia și-a redobîndit vârful nasului și cu acesta frumșeta de mai înainte. Ce se veđi însă? După câțva timp a început să-i crească păr în vârful nasului. De g'eba l'a ras, de g'eba l'a uns cu fel de fel de alefii, părul nu voia să dispară. În sfîrșit ne mai avînd ce face, de ciudă s'a divorțat de bărbatul său, care a fost cauza la o așa ciudată și neplăcută posnă.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Calendarul săptămănei.

IULIE. (1903) are 31 zile. CUPTOR.

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dom.	20 Sf. Prof. Ilie	2 Gustav
Luni	21 C. p. Sim și Ioan	3 M. Stefan
Mărti	22 S. Mar. Magdal.	4 Dominic
Merc.	23 S. m. Trofin.	5 Maria
Joi	24 S. m. Christina	6 Schim. la țaf.
Viner	25 Adorm. sf. Ana	7 Caietan
Săm.	26 S. m. Ier. Ermol.	8 Ciriac

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 31 Iulie 1903.

Măsura s'eu greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fl.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	13	—
"	Grâu mijlociu . . .	12	80
"	Grâu mai slab . . .	12	60
"	Grâu amestecat . . .	9	30
"	S'ecară frum'osă . . .	7	90
"	S'ecară mijlocia . . .	7	70
"	Orz frumos . . .	7	—
"	Orz mijlociu . . .	6	80
"	Ov's frumos . . .	5	20
"	Ov's mijlociu . . .	5	10
"	Cucuruz . . .	9	20
"	Mălaiu (mei'ă) . . .	8	—
"	Mazăre . . .	16	—
"	Lințe . . .	16	—
"	Fasole . . .	13	—
"	S'emență de in . . .	16	—
"	S'emență de cânepă . . .	7	10
"	Cartofi . . .	1	50
"	Măzărice . . .	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
"	Carne de porc . . .	—	12
"	Carne de oerbec . . .	—	72
100 kil.	S'eu de vită prosp'et . . .	40	—
"	S'eu de vită topit . . .	62	—

Nr. 4371—1903.

PUBLICAȚIUNE.

Din partea Căpitănatului orășenesc se publică spre știre, că toți omeni și respective femeile, care au primit băeți mic' în lăptare s'eu în căutare și care i vor lua de aici înainte, sunt dator' a însciința acesta numai decât la acest oficiu.

Cine nu face acestă ar'etare comite transgresiune și va fi pedepsit în modul cel mai aspru.

Brassó, în 20 Iulie 1903.

2—2.10 9) Căpitănatul orășenesc.

Anunț de licitație.

În 24 și 25 August st. n. a c. se va vinde cu licitație în localul casei de Zálóge dela orele 8—12 a. m. și dela 2—4 ore p. m. obiectele amanetate în luna lui Iunie și Iulie 1902, până inclusive cu nr. 11972—1902, a căror termin a expirat și nu s'au rescup'erat.

Obiectele care se vor vinde sunt: giuvaericale, ciasornice de aur și argint și alte scule de aramă, cioie, cositor, flanele, haine bărbătesc' și femeesc', cisme, ghete și altele. V'end'area se face cu ban' gata.

R'escup'erarea s'eu inoirea amanetelor se p'ote face numai cu o săptăm. înainte de licitație.

În ziua v'end'ării cu licitație nu se permite nic' într'un chip.

Brassó, 30 Iulie 1903.

Oficiul cassei de amanete din Brașov.

Provocare.

Proprietarii acțiilor nr.ii 331—332; 403; 416—417, 453; 632—651; 681—682; 850—851; 984; 1167—1168; 1305—1316; 1476—1480; 1859—1862; 1912—1914; 1915—1916, dela institutul de credit și economii

„Hațegana“ în Hațeg, sunt provocați se plătescă cel mult în 30 zile ratele restante, împreună cu 6% interese de întârziere, computate dela decăderea fie-cărei rate, conform §. 11 din statutele institutului.

Hațeg, la 26 Iulie st. n. 1903.

2—3.(1044)

DIREȚIUNEA.

AVIS!

Am onóre a aduce la cunoștința m. On. public, că am dechis aci în loc, Sstrada Porții sub nr. 6, și am arangiat din nou un

institut de spălătorie și curățit

unde primesc totfelul de albituri, pentru Domni și Dame, precum și trusouri, articole de confecțiuni pentru spălat, calcat și curățit, cu prețurile cele mai moderate.

P'ote susține ori-ce concurență

Rog dec' pe On. public, pentru sprijinul cuvenit, sunt

cu totă stima
LOUISE AȚEL.

5—6

500 fl. plătesc celui ce va durere de dinți, ori îi va mirosi gura, după ce va folosi

apa de dinți

a lui Bartilla, o sticlă 70 bani. (Pentru pachetare 20 filler deosebit)

Erezii A. Bartilla (E. Winkler)
VIENNA, 19/1., Semmergasse 1.

S'eu se c'era pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se p'ote c'ap'eta, trimt 7 sticle cu 5 cor. 20 fl. franco; 16 sticle cu 9 cor. franco.

Se c'ap'eta în BRAȘOV la farmacia D-lui Victor Roth.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

De închiriat

In Strada Orfanilor nr. 27,

o locuință din curte, catul I, care constă din 2 odăi, salon, bucătărie, pod, pivniță etc. este de închiriat.

Se p'ote întrebuița și de cancelarie.

Informații mai de ap'rope, la proprietarul, tot acolo.

2—2.(1043).

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

AVIS!

LUI RÖCKEL

se recomandă ca acord-der de piane.

Fost timp îndelungat la S. Degen magazin de piane în București. De present la Domnul Jaschik, școlă de cant, Strada Vămii.

Prețuri de tot ieftine!

Salonul de resturi

Strada neagră nr. 35

au sosit un transport de mărfuri

nouă și anume:

Stofe de lână pentru Dame,

Flanele,

Luster,

Batist,

1—6(1056)

Zephyre,

Cretone,

Mătăsării negre pentru rochi,

Bluse de mătase, în colorii

pentru bluse;

Confecțiune de rochii,

rochii de dolii

și tot ce trebuie la confecționarea de rochi.

Mai recomandăm un asortiment bogat de stofe de lână curată

pentru bărbați,

cu prețuri foarte ieftine.

De o vizitare număr'osă rug'endune, suntem Cu totă stima

RESCHNER & SCHWARZ.

Prețuri de tot ieftine.

Ciooladă de Tannin

a lui SZTRAKA,

are cel mai bun efect

în contra diarei,

atât la copii cât

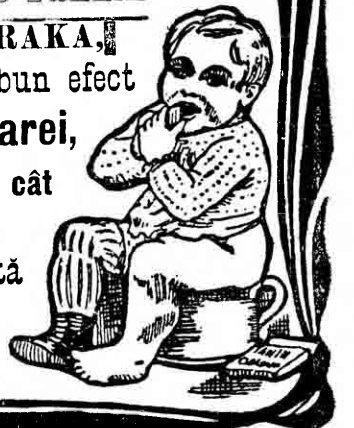
și la adulți.

O bucată costă

40 filleri.

Se află de v'end'are

în t'ote farmaciile.

Fie-care cump'erător al acestui cognac este îndreptățit a-l presenta (în embalagiul original) institutului indicat (Viena IX) spre analiză gratuită.

Aprobat de primele capacități ale cliniceii din Viena.

Prima destilerie de cognac triestină Camis și Stock în Barcola la Trieste recomandă

Cognac medicinal

indigen, după sistem francez cu dop de controlă al institutului de analiză al Reun. gen. austr. a farmeciștilor din Viena.

O sticlă cor. 5.—, jum. sticlă cor. 2-60.

Se află de v'end'are în t'ote băc'aniile și magazinele de delicat'esse din Brașov.

Fie-care cump'erător al acestui cognac este îndreptățit a-l presenta (în embalagiul original) institutului indicat (Viena IX) spre analiză gratuită.

Controla chimică a Institutului pentru analizarea victualilor și beuturilor aprobat de înaltul ces. reg. ministeriu al interiorilor. Viena X, Str. șpitalului 31.

PAGLIANO-SIRUP

Mijloc de curățirea sângelui. Preparat din anul 1838, de Prof. Girolamo Pagliano, FLORENZ, Via Pandolfini, (ITALIA).
Depositul de trimitere: Farmacia BRACHETTI. ALA, Süd-Tirol.

Primul atelier român.

Fondat la a. 1867.

FRAȚII CIOFLECŪ

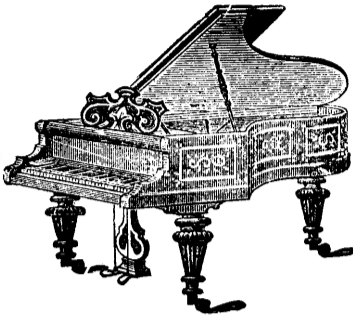
Brașov, Strada Vămii nr. 30.

Artiști diplomați de

Clavire, Harmoniuri și instrumente musicale.

Acordări de Piane și Clavire.

Facem cunoscut On. public din oraș și împrejurime, că ținem în **deposit** Clavire, Pianine și Harmoniuri noue, fabricația cea mai vestită, sunt lucrate elegant și tari în ramă de fier, cu tonuri tari și plăcute. Cu prețurile fabricii cele mai moderate.

Dăm garanție la fiecare 15 ani. Luăm în schimb și vechi. — Ținem tot felul de INSTRUMENTE musicale și corde veritabile.

Efectuăm tot felul de **reparațiuni** din bransa acésta în timpul cel mai scurt și sub garanția.

Apelăm deci la sprijinul On. public, suntem cu deosebită stimă

8--10.(994)

FRAȚII CIOFLECŪ,

Esecutare exactă, prețuri ieftine.

Atelier medical dentistic și tehnic

pentru

D A M E,

sub conducerea Domnului Dr. Fr. Schwarz, și Dómei Stiehler nasc. Goldschmidt.

Strada Mihail Weiss 6, Etajul I.

Ore de ordinațiune:

înainte de amédi dela 8—12 óre,
după amédi . dela 2—5 óre.

Reparațiuni, denturi nouă

se esecută prompt.

Asemenea și scóterea și plombatul de dinți.

Strada Mihail Weiss 6. Etajul I.

Anunț.

Am onórea a aduce la cunoștința On. public, că **Salonul de frisat** a lui Iosif Lehni aflător în casa lui Dr. Czell, Strada Vămi a trecut în proprietatea mea.

Făcând cunoscut acésta On. mușterii a d-lui LEHNI, rog a mă onora și pe mine cu aceeași încredere.

SALONUL DE FRISAT

aflător în Strada Porții Nr. 48

il voiu ținea și mai departe pe lângă observarea tuturor cerințelor cum și serviciu prompt și acurat.

Pentru frisat On. Dóme stau ambele salóne la dispoziție.

Se află tot-felul de parfumerie indigenă, precum și din streinătate.

Cu tótă stima

Stefan Filipanits.

(1033,3—5.)

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.

Mare deposit de Pânzărie a lui Benedict Schroll. Se vinde cu bucată, cu prețul de fabrică, per cassa se dă sconto de 8%.

FRAȚII ȘIMAY

Brașov, Têrgul grăului nr. 3.

Trusouri complete pentru mirese; deposit de ALBITURI și PANZERII de masă; asortiment bogat de Confecțiuni pentru dame, articole de modă, indigene și străine.

Se primesc comande pentru vestminte de dame și bărbați, care se vor esecuta cât se pôte cu gust, solid și punctual, cu prețuri moderate.

Deposit mare de Pânză de Olanda și Pânzături calitatea cea mai bună.

Cele mai nouă și mai moderne Perdele de dantelă și lână.

Mare asortiment: de COVOARE și CUVERTURI.

Pentru morburii de stomac!

Celor ce prin recéă, înbuibare, mâncări grele de mistuit, ferbințeli, prea reci, séu viața neregulată și'au tra- un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cărcei, dureri, mistuire rea, se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulți ani cu efect bun

Vinul de burueni (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich

Vinul de burueni este preparat din burueni excelente și vindecătoare cu vin bun, întărește stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură mistuirea rea, și ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de burueni delătură morburile de stomac deja la început. De aceea s' se folosescă de timpuriu. Simptome ca: dureri de cap, răgăială, gréță, slăbic une, vomare, dispare adese-ori după folosirea a câteva sticle de vin de burueni.

Constipația și urmările ce: neastimpăr, colică, bătaie de inimă, insomnie, congestiune la ficat, splină, hemoroide, se delătură intr-putând vinul de burueni. As-menea curăță din stomac materii sricioase prin eșirea ușură la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea provin adese-ori din mistuire rea și din dispoziție lólnăvicioasă a ficatului. Persóne cari pătimesc de lipsa de apetit, nervositate, durere de cap, insomnie, tângesc cu in-cetul Vinul de burueni dá impuls puterii de viață, Vinul de burueni excită apetitul, ajută mistuirea și hrănesce, mișcă prefăcerea substanțelor, alină nervii excitați și produce vioiciune de viață. — Mulțime de scrisori de mulțumire confirmă acestea.

Vin de burueni se capetă în sticle à 3 cor. și 4 cor. în farmaciile din: Brașov, Săcele, Cristian, Rêșnov, Codlea, Țințari, Helchiu, Bod, Feldióra, Ilyfalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Zágon, Papolcz, Kovászna, Beresnyó, Sepsi-Szt.-György, Bölön, Nagyajta, Baroth, Miklovár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homoród, Kóhalom, Ugra, Kacza, Zsibek, Lemnek, Bánykut, Boldogváros, Boholez, Szásztlyukos, Bethlen, Sárkány, Almásmezó, Zernest, Tórcsvár, Vajdarecse, V ila, N.-Sink, Aiud, Panticeu, Kézdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și în tóte farmaciile din orașele mici și mari din Ardeal și din țările străine. — Farmaciile din Brașov: a d-lor Heinrich G. Obert, Victor Roth, Eugen Neustädter la „Ingerul păzitor“, Ferdinand Jekellus la „Speranța“.

Trimite 3 séu mai multe sticle cu prețurile originale în ori și ce localitate din Austro Ungaria.

Se se ferescă de imitație.

Cereți a nume Vin de burueni a lui Hubert Ullrich.

Vinul de burueni al meu este mijloc secret. E compus din viu malaga 4500, spirt de vin 1000, Glicerin 1000, Vin roșu 2400, sirop de fragi 1500, sirop de cireșe 3200, încen, anason, rădăcina helen, rădăcini americane, rădăcini de inzian, rădăcini calmus aa. 100. Aceste părți constitutive se se amestece.

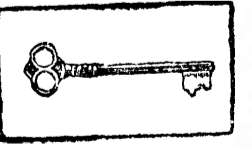
Săpun SCHICHT.

MARCA:

Cerbu și Cheia

Săpunul cel mai bun și cu spor

și prin urmare și cel mai ieftin.

Nu conține ingrediente străine vêtămătore.

Se capetă pretutindenii

La cumpărare se se observe, ca pe fie care bucată de săpun se fie numele „Schicht“ și una din mărcile sus indicate.

(15—00.(725))